

Izjava ob 4. jutraj. m.

Štane mesečno Din 55.—; za in-

semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2044, pomoči tudi
št. 2034.

Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištev: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izdatni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 23 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem čez. zavodu: Ljubljana
št. 11.345 — Praha čislo 78.180
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 8. maja.

V veliki borbi, ki se vodi v Narodni skupščini, je nastal kratek odmor. Plenarne seje so za nekaj dni odložene z izgovorom, da medtem delajo odbori. Petkova seja Narodne skupščine je končala s karakterističnim »akordom«: posl. Kosanovič je v nujnem predlogu obrazložil, da minister socialne politike v vsej naglici deli potne liste za Ameriko, preden je potekel rok za predloge, ki jih imajo do 15. t. m. v tem pogledu staviti veliki župan, in je zahteval takojšnje pojasnila, kar je minister brez motivacije (!) z glasovi poslušne vladne večine odklonil, zato pa je ista vladna večina izključila Stjepana Radiča za 10 sej, ker je v prekrepih izrazil dal duška svojemu ogorčenju nad istim ministrom. Tako se je zopet ponovila stara igra: grde besede opozicije se kaznujejo, najgrša dejanja hegemonističnega režima pa odobravajo. Napram opoziciji je večina moralno silno občutljiva in pri vsaki priliki »brani« ugled parlamenta, a ko ministri predsednik kaže napram istemu parlamentu svoj stalen prepir in stalno zaničevanje s tem, da se sploh na sejah ne pojavlja, kar bi bila njegova prva dolžnost, mu ista njegova večina prireja — ovacijo.

Podobna slika se nam kaže tudi, če se spomnimo »ogorčenja«, ki so ga uprizorili izvestni beograjski krogi, ko je Radič izjavil, da je treba na čelo nove vlade postaviti nevtralnega osebo, če se take osebe ne najde drugje, naj bo pa magari iz generalskih vrst. Današnji režimovci so se takoj deklarirali kot junaki najčistejše demokracije in govorili, kakor da hoče KDK vladno militarizirati. V resnici pa Radič naravno ni zahteval generala, temveč nevtralnega za šefa vlade in je le pripustil, poznajoč stališče krone, da bi mogel biti to general, ki bi seveda ne ostal v svoji vojaški funkciji — dočim so ogorčeni zaščitniki demokracije ne le sprejeli dva generala za ministra vlade, ki jo oni držijo in podpirajo, temveč so dejansko pričeli militarizirati našo notranjo upravo z imenovanjem aktivnih oficirjev za velike župane!

Notranji minister g. Korošec je povodom svojega zadnjega nesrečnega nastopa v Narodni skupščini imel tudi pogum očitati opoziciji in zlasti KDK, da sprečuje delo parlamenta. Ta njegova izjava se mora smatrati kot višek cinizma. Notorično je namreč, da bi Narodna skupščina sploh ne imela skoraj nikakega dela, ako bi je KDK vsakodnevno ne zalagala z najrazličnejšimi občeokrojnimi predlogi. Vlada in njena večina sta nesposobni in sterilni. Karakteristično je, da se celo delazmožnost odborov vzdržuje le, ker so poslanci koalicijske do skrajnosti vestni ter polnoštevilno prihajajo k sejam. Debat o posameznih predlogih se vladni poslanci sploh ne udeležujejo. Njihov glavni posel je, da slepo glasujejo za to, kar vlada želi. Običajna slika pri vsaki skupščinski razpravi je, da so navzoči le poslanci opozicije in da se dvorana polni šele, kadar zvonijo glasovanja. »Predsednik navija glasovalno mašino«, tako pravijo novinarji in galerija, kadar po kuluarjih zabrinjo pozivi na glasovanje... Zakonodajno pripravljalo delo vlade je skrajno skromno. Iz današnje Vukičevićevega kabineta je kot glavni zakon o dolgo napovedanih organizatornih reformah izšel projekt o vrhovni državni upravi, ki ga je režimsko časopisje svoječasno proglasilo za pravo remek delo. Ko je pa sekcija zakonodajnega odbora začela z razpravo, so člani opozicije in večina bili složni v tem, da bi bilo najbolje, prav bi vlada to svoje »remek-delo« akov natihoma vzela nazaj in izdelala nekaj, kar bi se ne protivilo najelementarnejšim pojmom stvarnosti in tehnične dovršenosti...

Polpna nesposobnost režima na vseh poljih državne uprave ni njegov največji greh. Strašnejše je, kako se dosledno izvaja hegemonistični sistem, kako se naravnost strastno, kjer odkrito ne gre, pa furtaško podira in ruši samo osnove, ki še nekoliko garantirajo ostanke enakopravnosti v državi. Nedavno smo navedli karakterističen vzgled. Potom tajne naredbe finančnega ministrstva se je vzel velikim županom, predsednikom apelacijskih sodišč in drugim instancam izven Beograda pravico samostojnega odločanja za njihova območja predvidenih omejitev kreditov, akoravno je ta pravica še posebej v fin. zakonu zajamčena. Poslej bo edini gospodar čez kredite glavno državno računovodstvo. To se pravi z drugimi besedami: po že preizkušanih metodah se bodo tudi ti krediti zadrževali, zavlačevali in prenašali na potrebe — v drugih krajih. To je najnovejši »dekoncentracijski sistem« Vukičevićevega režima.

Naravno ve vsak politični otrok v Beogradu, da se vse to ne da dolgo, najmanj pa stalno držati. Brez sodelovanja KDK v vladi ni mogoče naprej. To priznava vsi. Toda za vsako ceno se skuša doseči, da bi KDK ne postala odločilni faktor. Tu je jedro vse današnje beograjske taktike. Z vso

Zopet političen umor v Južni Srbiji

V Kosovski Mitrovici je bil ustreljen bivši narodni poslanec Nazim Gafur. — Morilci so izginili. — Razburjenje in ogorčenje v Beogradu

Beograd, 8. maja, p. Komaj teden dni po znani izjavi notranjega ministra doktorja Korošca, da vlada v Južni Srbiji najlepši red in da so varnostne razmere tam boljše, kakor kjerkoli drugod, je bil sinoči izvršen že drugi atentat. V Kosovski Mitrovici so albanski kačaki skušali izvršiti atentat na bivšega albanskega finančnega ministra, včeraj pa je padel kot žrtev atentata bivši džemijetski narodni poslanec in poznejši sreski kandidat demokratske stranke, Nazim Gafur. Četudi je bil napad izvršen sredi mesta, napadalec doslej, kakor običajno, niso izsledili, kar je znak, da javna varnost v Južni Srbiji pač ni tako sijajna, kakor jo je skušal naslikati g. Korošec.

Nazim Gafur je sedel sinoči z občinskimi odborniki Adidom v kavarni »Ujedinjenje«. Okrog 10. zvečer je oddal doslej še neznan atentator skozi okno na oba gosta dva revolverjska strela. Prva krogla je zadela Nazima Gafurja v levo stran prsi tik pod srcem, tako da se je takoj zgrudil nezavestno pod mizo, druga krogla pa je ranila Adida na levi roki. V kavarni je nastala panika; nekateri gostje so sicer takoj pohiteli na ulico in zasledovali napadalca, kateremu pa se je vseeno posrečilo, da je v temni in deževni noči pobegnil. Policija je bila na nogah vso noč in danes ves dan, a do noči atentatorja še niso izsledili.

Atentat je izzval v mestu veliko sen-

zacijo. O ozadju atentata sta razširjeni dve verziji. Policija skuša naslikati atentat kot maščevanje Gafurjeve žene, češ da je živel z njo v prepiru. Splošno pa prevladuje mnenje, da gre za atentat bolgarskih komitov ali od njih najetih arnavtskih kačakov. Nazim Gafur je bil svoječasno član tako zvanega kosovskega komiteja, kateremu pa se je izneveril, ko je izstopil iz džemijeta in prešel v demokratsko stranko. Zato sodijo, da so se sedaj makedonstvušči in Arnavti nad njim maščevali.

Ranjenega Gafurja so takoj po atentatu prepeljali v bolnico, kjer so si zdravniki vso noč prizadevali, da ga ohranijo pri življenju. Vendar pa je bil trud zaman. Danes zjutraj je ranjenec umrl, ne da bi prišel k zavesti.

V beograjskih političnih krogih, zlasti pa v demokratskih vrstah, je izzval ta atentat veliko ogorčenje, ker dokazuje, da se razmere v Južni Srbiji še niso prav nič izboljšale. V demokratskem klubu se je vršil danes dolgotrajen sestanek med g. Davidovičem in demokratskimi poslanci iz Južne Srbije. Po sestanku je posetil g. Davidovič zunanega ministra dr. Marinkoviča ter ga obvestil, da groze demokratski poslanci iz Južne Srbije z izstopom iz stranke, če vlada končno ne bo podvzela res energičnih korakov za izboljšanje javne varnosti v Južni Srbiji.

Tudi prečanski kaznenci morajo občutiti hegemonistični režim

Seja finančnega odbora. — Uredba o katastrskih komisijah sprejeta. — Protizakonita poraba investicijskega posojila. — Tudi prihranki prečanskih kaznilnic morajo v Srbijo.

Beograd, 8. maja, p. Danes popoldne se je vršila kratka seja finančnega odbora. Po kratki debati je bila z 12 proti 5 glasovom sprejeta uredba o delokrogu komisije za določitev čistega katastrskega dohodka zemljišč.

Nato so bili odobreni ministru za javna dela razni krediti iz 7 odst. investicijskega posojila. Med drugim je bil odobren kredit 10 milijonov Din za zgradbo mostu čez Limo, 300.000 Din za popravilo ceste Zagreb-Podused in 885.000 Din za cestne table in znake cestarjev. Poslanca dr. Subotić in dr. Popović sta protestirala proti temu, da se uporablja za vzdrževanje cest investicijsko posojilo. To znači kršenje zakona, ker je v zakonu o tem posojilu že točno določeno, v kake svrhe se mora uporabiti. Zemljoradnik Voja Lazić je naglašal, da bo s tem ustvarjen nevaren precedens za bodoče iz nezgodno posojilo, kar lahko dovede do neoglednih zlorab. Vladna večina je kljub temu vse zahtevane kredite odobrila.

Zelo zanimiva je bila razprava o uporabi viškov kaznilnic v Sremski Mitrovici. Izkazalo se je namreč, da vlada sistematično uporablja viške, ki so

doseženi pri kreditih za prečanske kraje in ustanove, za srbijanske pokrajine. Viški kreditov za kaznilnico v Mitrovici so bili brez predhodnega odobrenja iz finančnega odbora uporabljeni za kaznilnico v Skoplju. Poslanci opozicije so zahtevali, naj minister pravde uvede preiskavo in obvesti finančni odbor, na kak način so bili doseženi ti viški in kdo je izdal dovoljenje, da se uporabijo za druge svrhe, kakor pa so bili prvotno določeni. Poslanec Popović je ogorčeno protestiral: »Ni dovolj, da plačate nas, ki smo svobodni, morate sedaj prikrajšati celo še kaznence v prečanskih krajih.« Poslanec Popović je ugotovil, da se je na enak način postopalo tudi pri mariborski kaznilnici, kjer je bil dosežen prihranek 101.000 Din, in v Zenici, kjer znaša višek 200.000 Din. Minister pravde je skušal zagovarjati to postopanje, češ da je povsem v skladu z zakoni. Vladna večina je to postopanje seveda brez nadaljnjega odobrila...

Ostale točke dnevnega reda so bile odložene, ker niso bili navzoči resorni ministri. Prihodnja seja finančnega odbora bo jutri popoldne.

Izločitev Beograda in Zagreba iz oblasti

Beograd, 8. maja, p. V notranjem ministru izdelujejo načrt zakona o izločitvi Beograda in Zagreba iz pristojnih oblasti. Obe mesti bosta tvorili po tem zakonu samostojni oblasti. (Tako se pod protektoratom g. Korošca zopet enkrat pripravlja nova degradacija Ljubljane.)

Prosvetni minister v Zagrebu

Zagreb, 8. maja, n. Na povratku s Sušaka, kjer je prisostvoval proslavi tristoletnice obstoja tamonjše gimnazije, je dospel semkaj prosvetni minister g. Milan Grol. Tekom popoldneva je posetil razne kulturne ustanove, med drugim tudi gledališče in univerzo, popoldne pa je imel konferenco s svojimi političnimi somišljeniki. Zvečer je prisostvoval predstavi v Narodnem gledališču. Prosvetni minister ostane še dva dni v Zagrebu, nakar se vrne v Beograd.

vnemo skušajo ustvariti enotno srbijansko fronto, ki bi s pomočjo kupljenih prečanskih strank in elementov se mogla ubraniti prodirajoči sili programa KDK. »Brez KDK ne moremo, ker država ne more brez nje, poskusimo torej, da čim bolj zredciramo njene zahteve. Čim slojnejši smo hegemonisti, tem težje bo uveljaviti koalicijske njene zahteve, tem več bomo rešili tega, kar danes držimo v svojih rokah.« Tako se rezonira in v smislu tega rezonmaja se »udešava« taktika. V srcu nas boji, ko vidimo, kako se je tudi gospod Davidović, o katerem smo nekdanj imeli boljše mnenje in o katerem so

Sava hitro narašča

Zagreb, 8. maja, n. Zaradi večdnene deževja je začela Sava včeraj rapidno naraščati. Do 8. ure zvečer je danes narasla za 2,18 nad normalo. Po mnenju strokovnjakov pa za enkrat še ni nevarnosti, da bi prišlo do tako katastrofalnih poplav, kakor so bile lanske leto. Takrat je znašal vodostaj 4 metre nad normalo.

Ukinjena hidrotehnična oddelka v Sloveniji

Beograd, 8. maja, p. Na predlog poljedelskega ministra je kralj podpisal ukaz, s katerim se ukinita hidrotehnična oddelka v Ljubljani in Mariboru.

Madžarski vojaški ataše v Beogradu

Budimpešta, 8. maja, g. Poluradno javljajo, da bo generalnemu štabu dodeljen major Gustav Henney imenovan za vojaškega atašea pri madžarskem poslanstvu v Beogradu.

množi mislili, da je iskren Jugosloven, z vso vnemo dal v službo te taktike. Tako moramo žal razumeti njegov govor na nedavni demokratski konferenci v Beogradu, ki ga sedaj beograjsko časopisje v karakteristični složenosti v celoti objavlja — kot apel na hegemonistične instinkte srbijanske mase. Gospodu Davidoviću je Svetozar Pribičević odgovoril, kar mu gre. Celokupna prečanska javnost pa ravnodušno posmatra obupne podvige hegemonistov in mirno pričakuje neminovne zmage idej in zahtev KDK, ker veruje v obstanek in napredek Jugoslavije.

Borba za neodvisnost sodišč

Zakonodajni odbor je včeraj v načelu sprejel zakon o sodnikih. — Posl. Žerjav in Pribičević za popolno depolitizacijo sodišč in za neodvisnost sodnikov

Beograd, 8. maja, p. Danes popoldne se je vršila seja zakonodajnega odbora, ki je pričel razpravo o sodniškem zakonu. Kakor znano, je sekcija zakonodajnega odbora ta zakon že davno obdelala in bi bil lahko prišel že pred Narodno skupščino, če bi ga vlada toliko časa ne zavlačevala. Čeprav je pravosodje venca celokupne državne uprave, se sedanja vlada ni obotavljala tudi v ta zakon sprejeti določbe, ki na široko odpirajo vrata partizanstvu. Poslanci KDK, zlasti pa gg. Pribičević in dr. Žerjav, so najodločnejše nastopili proti temu, a vladna večina, ki predstavlja tudi v zakonodajnem odboru poslušno glasovalno manjšino vlade, je brez ugovora glasovala za ta zakon, ki pomeni padec v reakcijo, mesto da bi značil napredek. — Razpravo je otvoril

minister pravde g. Vujičić

s krajšim ekspozicijem, v katerem je naglašal, da tvori ta zakonski predlog del unifikacije našega sodstva. Povdarjal je potrebo unifikacije zakonov ter zamerjal zakonodajnemu odboru, da dela prepočasno... Vlada je izdelala nadalje še zakon o sodiščih, kazenski zakon, zakon o prestopkih, menični zakon, čekovni zakon in zakon o državljanstvu. V svojih nadaljnjih izjavanjih je gosp. minister razlagal posamezne določbe zakonskega predloga in naglašal zlasti neodvisnost in stalnost sodnikov. Zakon urejuje nadalje tudi gnotni položaj sodnikov in bo vsaj nekoliko izvedena tudi depolitizacija sodnikov. Več pa ni mogoče storiti.

Posl. Pribičević: Zakaj ne?

Minister Vujičić: O tem bomo podrobneje govorili v specialni debati.

Dr. Drlijević: Zakaj nečete popolne depolitizacije?

Minister: Sedaj razpravljamo o sodnikih, ne pa o sodiščih.

Pribičević: Saj to je ravno. Sodišča niso prazno zidovje, marveč jih predstavljajo sodniki, vi pa pravite, da sodnikov ne morete depolitizirati.

Dr. Krnjević: Kako boste potem depolitizirali polico, če ne morete niti sodnikov? Pribičević: Saj ne more biti drugače, če je policaj postal minister pravde.

Minister pravde je končal svoj ekspoz s prošnjo, naj zakonodajni odbor zakon čim prej sprejme.

Generalno debato

je otvoril zemljoradnik Voja Lazić, ki je v svojem govoru kritiziral dejstvo, da je bilo treba čakati 10 let, da se je vlada končno zganila in pričela misliti na izenačenje pravosodstva. Odločno zavrača trditve ministra, češ, da je zakonodajni odbor kriv, da ta zakon doslej še ni bil sprejet. Zakasnitev je zakrivila vlada sama. V svojih nadaljnjih izjavanjih je posl. Lazić podčrpal potrebo popolne neodvisnosti sodnikov, ker vidi v tem edino garancijo za narodno svobodo sprlo skrajno reakcionarne državne uprave. Če bo narod izgubil vero v sodstvo in pravico, bodo omajani temelji države. Ker zakon neodvisnosti sodišč ne jamči, bo njegova stranka glasovala proti njemu.

Med splošno pozornostjo celega odbora je nato povzel besedo

posl. dr. Gregor Žerjav

ki je med drugimi izjavil:

Minister pravde je naslovil svoj apel na napačno adresno, ko je apeliral na zakonodajni odbor, naj pospeši svoje delo. Opozicija sama najbolj želi, da se čim prej izvede izenačenje v zakonodaji. Delo pa ovira najbolj vlada sama, ki zadržuje zakonske predloge. Zakon o sodnikih je bil v sekciji zakonodajnega odbora že davno soglasno sprejet in soglasen je bil tudi sklep glede sodniških plač. Če bi se bila vlada takoj pridružila stališču sekcije, bi lahko bil zakon o sodnikih danes že pod streho. Bilo pa bi najbolj umestno, ko bi sekcija vse pravosodne zakone rešila skupno, tako da bi vse zakonski kompleks lahko prišel naenkrat v Narodno skupščino, ker bi to nudilo boljši pregled in možnost čim boljši unifikacije.

V svojih nadaljnjih izjavanjih je dr. Žerjav naglašal potrebo, da se s tem zakonom reši tudi vprašanje sodnega osovja izven sodniškega kadra, ker je to osovje za redno delovanje in poslovanje sodišč prav tako velike važnosti. Govoreč o neodvisnosti sodnikov, je govornik naglasil, da je to vprašanje rešeno v predloženem zakonskem načrtu le polovičarsko. Člen 13. predstavlja kompromis in ne nudi dovoljnih garancij za neodvisnost sodnikov, marveč na široko odpira vrata partizanstvu. Ni proti temu, da se sodniški kader pomladi z mlajšimi silami, vendar pa se mu zdi neoportuno, da lahko še sodnik v 27. letu starosti postane predsednik okrajnega sodišča, z 28. leti sodnik okrajnega sodišča in s 33. leti celo že predsednik okrajnega sodišča ali sodnik apelacijskega sodišča, s 37. leti pa predsednik apelacijskega sodišča. To lahko dovede do amoniznosti med starejšimi in mlajšimi sodniki in govornik najavlja, da bo v podrobni debati stavil primerne spreminjvalne predloge.

Nato je dr. Žerjav obširno govoril o načinu imenovanja sodnikov, pri čemer je zahteval, da se uvede sistem konkurzov. Zakonski predlog namreč določa, da imenuje sodnike minister na lastno pest, sistem konkurzov pa nudi edino garancijo proti uvajanju partizanstva.

Glede predhodnih odredb je dr. Žerjav zahteval garancijo, da se že pridobljene pravice priznajo in v nobenem slučaju ne odvzamejo. O priliki prevedbe uradništva na novi uradniški zakon je nastal cel kaos in še danes leži pri državnem svetu nad 10.000 neresenih pritožb. Dr. Žerjav je zaključil svoj govor s konstatcijo, da se tudi v tem zakonskem predlogu zrcali zapostavljanje prečanskih

krajev, pričakuje pa od vladne večine, da bo sprejela izboljševalne predloge, ki jih bo stavila opozicija tekoma razprave. — Za dr. Žerjavom je povzel besedo

poslanec Svetozar Pribičević,

ki je uvodoma ostro kritiziral postopanje vlade pri sestavi zakonskih načrtov. Vlada ne upošteva interesov naroda in države, marveč skuša ščititi zgolj svoje lastne strankarske interese. Že decembra, je nadaljeval g. Pribičević, sem prečital v Narodni skupščini deklaracijo, v kateri je bilo jasno rečeno, da smatramo mi naše sodelovanje v Narodni skupščini le za začasno. Iz tega, da še vedno sodelujemo, naj gospoda iz vladne večine nikar ne sklepa, da smo spremenili svoje mnenje in svojo taktiko, marveč naj si bo na jasnem, da smatramo Narodno skupščino in njene odbore le za javno tribuno, raz katere govorimo narodu. Vse doslej vlada ni storila ničesar, kar bi moglo spremeniti to naše stališče.

Nedelavnosti Narodne skupščine in njenih odborov sta kriva vlada in njena večina, ki ničesar ne delata. Opozicija ni stavila nujnih predlogov, kadar so bile na dnevnem redu Narodne skupščine važne zadeve. Kadar pa so bile na dnevnem redu malenkosti, o katerih lahko sklepajo samouprave, je bila opozicija pač upravičena, ne da bi sabotala delo Narodne skupščine, stavi nujne predloge, ki se tičejo nerešitih vprašanj in interesov prebivalstva. Drugod skrbi vedno vlada, da ima zbornica dovolj dela, pri nas pa, kjer vlada poln kaos in nered, kjer je država pred viharji, ne pridemo nikamor. A vlada iz vsega tega ne izvaja konsekvenc, ker se niti ne zaveda resnosti položaja, v katerem se nahajamo.

V svojih nadaljnjih izjavanjih je gosp. Pribičević ostro kritiziral izjavo ministra, da vlada ne more izvesti popolne depolitizacije sodišč. Mnenje ministra, da bi bilo to protustavno, je povsem napačno, v ostalem pa je sedanja vlada itak neprestano kršila zakone in postavila. Protustaven je n. pr. tudi zakon o zaščiti države, vendar pa se minister pravde doslej nad njim ni spotikal. V kolikor pa bi bila ustava ovira za izvedbo depolitizacije uradništva, izjavlja Pribičević, da je vselej pripravljen pristati na lozadevno potrebo revizijo ustave, ker se resno boji, da bo partizanstvo uradništva porušilo temelje države.

Posl. Pribičević se je toplo zavzel za predlog dr. Žerjava, naj se pri imenovanju sodnikov uvede sistem konkurzov. Dejstvo, da ta sistem doslej v Srbiji ni bil običajen, pač ne more biti razlog za odklonitev tako simpatičnega in prav tako utemeljenega predloga. Že pri zadnjem imenovanju predsednika beograjske kasacije se je pokazalo, kako nevarno je, če lahko imenuje sodnike minister po mili volji.

Zakon v načelu sprejet.

Minister pravde g. Vujičić je v svojem odgovoru naglasil, da je pazljivo poslušal izjavljanje dr. Žerjava glede uvedbe sistema konkurzov in da bo o priliki podrobne razprave podal o tem svoje mnenje. Predlog mu je simpatičen in se da o njem razpravljati. Glede izjavljanj posl. Pribičevića je minister povdarjal, da nima pri imenovanju sodnikov prostih rok in da je vezan na predložene kandidature.

Posl. Pribičević se je ministrstvo trditve takoj pobil in naglasil, da se je minister previdno izognil glavnemu vprašanju, ki tvori jedro debate, to je neodvisnosti sodnikov. Če bo minister vztrajal na stališču, ki je izraženo v zakonskem predlogu, bo nastopila opozicija proti tej nameri z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago.

V debato so nadalje posegli še poslanci dr. Krnjević, Vasa Jovanović in dr. Drlijević. Pozornost je vzbudil nastop radikalca Vase Jovanovića, ki je zelo ostro kritiziral zakonski predlog in naglašal, da ne nudi dovoljnih garancij za neodvisnost sodnikov. Med govorom poslanca dr. Drlijevića je prišlo do prerakanja med vladno večino in opozicijo, ker je govornik z izredno ostroostjo žigosal partizanstvo sedanjega režima. Po zaključni besedi ministra pravde, ki je branil svoj načrt, je vladna večina s 13 proti 10 glasovom sprejela v načelu zakon o sodnikih. Seja je bila nato zaključena. Prihodnja seja bo skličana pismenim potom.

Tiralica za bančnim ravnateljem

Sarajevo, 8. maja, n. Tukajšnje okrožno sodišče je izdalo danes tiralico za bivšim ravnateljem Muslimanske trgovske in obrtno banke Husejinom Omanovićem. Banka je pred tremi meseci napovedala konkurz. Tekom konkurznega postopanja so ugotovili, da je banka zašla v plačilne težkoče po krivdi ravnatelja in da sta propadla ne le glavnica in ves rezervni fond, marveč tudi vse hranilne vloge. Med drugim je izgubljeno tudi premoženje vakufa (muslimanske cerkvene občine) v znesku 7.730.000 Din. Husejin Omanović je brez sledu izginil. Kolikor so mogli doslej ugotoviti, se je mudil pred par dnevi v Beogradu, od koder je odpotoval v smeri proti Velikemu Bečkereku. Od tam naprej pa manjka za njim vsaka sled.

Pred londonskimi pogajanji za novo posojilo

Beograd, 8. maja, p. Danes popoldne je odpotoval v London pomočnik prometnega ministra g. Uzmanović, ki bo sodeloval pri pogajanjih finančnega ministra za najetje inozemskega posojila kot strokovni ekspert za železniška vprašanja.

V Romuniji red in mir...

Princ Karol izgnan iz Anglije

Vladni ukrepi proti opoziciji. — Resolucija kmečke stranke še ni bila izročena regentskemu svetu. — Princ Karol mora tekom tedna zapustiti Anglijo, ker je kršil gostoljubje. — Zarnisti obsojajo njegovo neresno akcijo.

Bukarešta, 8. maja. (pa). Vlada je izdala komunikacijo, v katerem pravi, da vlada v Romuniji popoln mir, in da so kmetje po manifestaciji v Albi Julij odšli mirno domov. Le mali del udeležencev je odpohtoval v Bukarešto, da podpre intervencijo voditelja Mania.

Budimpešta, 8. maja g. Potniki, ki so danes z bucareškim brzovlakom dospeli semkaj, izjavljajo, da vlada v Romuniji popoln mir. Zanimivo je, da je vlada na Erdeljskem koncentrirala veliko število čet iz stare Romunije in da stražijo železniške proge povsod močni vojaški oddelki.

Bukarešta, 8. maja g. Danes ob 10. uri dopoldne se je sestal ministrski svet, na katerem se je sklenilo, da vlada v bodoče ne bo več dovolila ljudskih zborovanj, ako bo že prej poučena, da bodo imela značaj zborovanja v Albi Julij. Poleg tega so sestavili program za jesenski parlamentarni zasedanje, ki je zamišljeno kot protimanifestacija proti kongresu v Albi Julij. Po seji ministrskega sveta so člani vlade izjavili, da se je narodna kmečka stranka s svojo politično borbo podala na izredno polje, vsled česar mora vlada nastopiti gornjo pot.

Bukarešta, 8. maja s. Vodja narodne kmečke stranke Julij Maniu je v spremstvu poslanca Popovicia dospel opolnoči v Bukarešto. Med vožnjo na železnici ga je orožništvo štirikrat ustavilo. Izvrševali od bor kmečke stranke se je danes dopoldne sestal k seji, na kateri se bo odločilo, ali bo Maniu osebno izročil regentskemu svetu resolucijo sprejeto v Albi Julij. Jutranji listi so izšli močno konfiscirani. Inozemski poročevalci so pod strogo kontrolo. Aretirani urednik »Adeverula« John Zanaru, ki je bil v Albi Julij kot poročevalec dunajske Telegraphenkompanije, se bo moral zaradi razširjenja napačnih vesti zagovarjati pred vojnimi sodiščem.

Bukarešta, 8. maja g. »Adeverula« objavlja danes dolg članek o posledicah kongresa v Albi Julij ter izjavlja, da predsednik Maniu, ki je snoči dospel v Bukarešto, ni zaprosil za avdienco pri regent-

skem svetu. Danes dopoldne se je sestal izvrševalni odbor narodne kmečke stranke ter je sklenil, da se bo resolucija, sklenjena v Albi Julij, oficijelno sporočila regentskemu svetu, toda ne osebno po predsedniku Maniu. Dalje trdi list, da so voditelji narodne kmečke stranke odločili prekiniti vse osebne zveze z vlado in da bodo v bodoče občevali z njo le s posredovanjem regentskega sveta.

Bukarešta, 8. maja g. Kakor znano je kongres v Albi Julij sprejel nedavni sklep poslancev in senatorjev stranke, da ne bodo posejali sel zbornice in senata. Ker zastopa narodna kmečka stranka skoraj vsa nova ozemlja Romunije, bo posledica tega sklepa, da je pozitivno delo parlamenta skoraj izključeno. Vodstvo stranke izjavlja, da je stranka le pod gotovimi pogoji pripravljena vrniti se v parlament.

London, 8. maja lo. Na današnji seji sp. zbornice je izjavil državni tajnik za notranje zadeve William Joynton Hicks, da je vlada po predhodnem posvetovanju z zunanjim ministrom pozvala princa Karla, naj takoj zapusti Anglijo. Kakor poročajo listi, ni bil stavljen princu Karlu nikak termin za odpotovanje. Princ bo dovoljen le 4 ali 5 dni, da se pripravi na odhod.

Pariz, 8. maja s. »Matin« poroča iz Londona: Detektiv Scotland Yarde je odpotoval v Godstone, kjer bo izročil bivšemu rumunskemu prestolonasledniku Karlu dekret za izgon, ki ga je podpisal notranji minister. Vladni krogi izjavljajo, da je princ Karol zlorabil angleško gostoljubnost in da je podvzel politične manevre proti prijateljskim vladam.

London, 8. maja lo. »Times« zelo ostro napada princa Karla in mu očita, da je hotel s fatalnimi intrigami povzročiti nemire v Romuniji. Anglija, nadaljuje »Times«, je zadnja država, ki bi se hotela vmešavati v rumunske notranje zadeve.

Bukarešta, 8. maja g. V zvezi z londonskim izgonom princa Karla izjavlja predsedstvo narodne kmečke stranke, da nikakor ne namerava storiti kako akcijo v korist princa in da je izpustilo vsak interes na princa, ker ni Romuniji dostojno zastopal v inozemstvu. Njegova zadnja namera v Londonu bi bila lahko osmešila ves pokret narodne kmečke stranke.

Poincaré o delovnem programu nove zbornice

Na dnevnem redu so važni finančni problemi. — Dolžnosti državnih uradnikov. — Francija za svetovni mir.

Pariz, 8. maja. d. Pri otvoritvi generalnega sveta departementa Meuse je imel ministrski predsednik Poincaré govor, v katerem je govoril o problemih notranje politike ter o delovni program nove zbornice. Med drugim je izjavil, da mora skrb za vzpostavitev financ in obnov gospodarskega življenja biti kot prva točka in da morajo čisto politična vprašanja stopiti v ozadje. Poincaré je dejal, da ima popolno zaupanje v novo zbornico, ki bo imela mnogo dela. Davčni sistem, ki se je moral v urah nevarnosti v naglici preurediti, ni ravno najboljši. Korakoma in z največjo previdnostjo se bodo morale izvršiti remedure. Pogoj za uspešno delovanje je, da se usvari v zbornici stalna in močna večina. Francija je še bolna, vendar pa se ne sme niti pretirati. Prepričan sem, je dejal Poincaré, da se bo razven majhne in zaradi tega slabotne opozicije, našlo dovolj oseb za nadaljevanje pričetega dela. Poleg tega se mora dvigniti nacionalna produkcija in se morajo izvršiti socialne reforme. Bila bi sovjetska in komunistična ideja, ako bi se hotelo izvršiti ta program brez ozira na finance in z nasilnimi sredstvi. Nekateri krogi so zahtevali tudi reformo drža-

ve, vendar pa je jasno, da se republika v svoji prvotni obliki, ki ni poznala niti koalicijske svobode, niti svobode strokovnih organizacij, ne more obnoviti. Vendar pa se mora skrbeti za nemoten potek parlamentarne sistema in za nedotakljivost državne avtoritete. Državni uradniki, ki večino zelo dobro izvršujejo svoje dolžnosti, so za sedaj proklamirali samo svoje pravice, ne pa obenem njihove dolžnosti. Nikakor pa ne gre, da bi državni uradniki zlorabili svojo avtoriteto in da bi poniževal režim, šikaniral državljane ali pa v šoli prepovedoval komunistične teorije. Država, ki bi dopustila take anarhistične fantazije, je obsojena v propast.

Na koncu svojega govora je Poincaré na kratko govoril tudi o zunanjih politiki. V zunanje političnem oziru, je dejal, nima Francija nobene druge ambicije, kakor delati za to, da se ojači splošni mir. Med nami ni nobene, ki ne bi iz vsega srca želel pošteno zblizanje vseh narodov, zlasti evropskih. Pri tem mirovnem delovanju moremo čim uspešneje sodelovati, čim bolj bomo edini. S tem si bomo pridobili v svetu večje zaupanje in spoštovanje.

Japonska intervencija na Kitajskem

Med Japonsko in nacionalistično Kitajsko vlada dejanski že vojno stanje. — Vedno več japonskih čet na Kitajskem.

Sanghaj, 8. maja s. Zadnje vesti iz Tokija ki so prišle preko Tsinanfuja, pravijo, da so Japonci po precej težkih bojih zasedli strateške točke, med temi kolodvor, vojašnice, brzojavni in telefonski urad ter da so poginili v zrak skladišče za smodnik južnih čet.

Peking, 8. maja s. Japonska brigada, ki je včeraj prispela iz Dairena v Tsintau, je odkorakala v Tsinanfu. Japonsko topništvo je uničilo kitajsko letalo, ki je letelo nad Tsinanfuem. Maršal Čangtsolin je umaknil svoje čete s črte, ki jo tvori železniška proga Peking-Hankau.

Peking, 8. maja s. Po uradni japonski brzojavki iz Tsinanfuja je japonski poveljnik general odredil, naj se južno čete umaknejo v cono sedem milj za železniško progo Tsinanfu-Tsintau. Kitajci niso hoteli storiti tega ter so pričeli z ofenzivo, naka so Japonci sklenili, da bodo nastopili

aktivno. Tozadevno so izdali proklamacijo. Davi je japonski oddelki, ki je delal službo vzdolž železnice severno od Tsinanfuja, pričel streljati na Kitajce, naka se je razvila borba. Vsed japonskega ognja je eksplodiralo skladišče. Vojašnice so pričele goreti, tako da so se morali Kitajci umakniti iz njih. Kitajci v velikem številu napadajo železniško progo. Bitka je v polnem teku.

Tokio, 8. maja g. Japonski kabinet je sklenil, odposlati tretjo divizijo 15.000 mož na Kitajsko. Ker so kitajske čete kršile dogovore, sklenjene z japonskim vrhovnim poveljstvom, so Japonci danes pričeli z ofenzivo. Pri teh bojih so Japonci, kakor izgleda zmagali, čeprav so se borili proti trinajskratni premoči. Japonci čistijo šantunjsko progo, da bi si zasedbo te proge zagotovili aprovizacijo čet.

Umor predsednika Venezuele?
Newyork, 8. maja s. Iz Bogote poročajo, da so uporniki umorili predsednika Venezuele generala Jana Gomeza, Z ozirom na cenzuro v Venezueli ni bilo mogoče dobiti potrditev te vesti.

Delovanje fašističnega tribunala.
Rim, 8. maja. o. Pred posebnim tribunalom za zaščito države se v zadnjem času skoraj vsak dan vrše procesi proti komunistom zaradi protifašističnega delovanja. Danes se je vršila razprava proti 16 komunistom iz Caranta. Obdolženi so zarote proti državnim oblastem. Obtoženci so vsi izjavili, da ne poznajo, vendar pa jih je sodišče obsodilo na ječo od 4 do 10 let.

Konflikt na Kitajskem

Po dolgem času so postale novice iz daljne Kitajske zopet aktualnejše; nastali so na daljnem Vzhodu novi konflikti, ki so obrnili nase pozornost sveta in ki bodo morda v bodočnosti postali še važnejši.

Stara tradicija je, da na Kitajskem vojna pozimi miruje, zakaj precejšen mraz, ki je tamkaj običajen, ovira vojne operacije, ki se vršijo še vedno po načinu stare premikalne vojne. Ko pa je nastopila pomlad, je prišla z njo doba vojnih možnosti in brž smo dobili vesti o novih bitkah.

Notranja vojna se nadaljuje z istimi političnimi nasprotstvi in isto razporeditvijo vojnih sil, kakor se je prekinila jeseni.

Na eni strani stoji še vedno stari Čangtsolin, ki ima jedro svoje oblasti v Mandžuriji in ki je bil pred dvema leti zavzel Peking ter prišel pozneje, po zmagovitem pohodu Kantoncev na Jiangtsiang, na pomoč armadam v Santungu in Sanghaju. Na drugi strani sta Čangkajšek, vrhovni poveljnik nacionalističnih južnokitajskih armad, ki so po izločitvi boljševiških elementov videli celo ojačane, in pa njegov zaveznik Fengjuhsiang, ki ga je bil pred dvema leti Čangtsolin pognal iz Pekinga, ki pa si je pozneje z rusko pomočjo restavriral svojo vojsko in je ravno zadnje tedne z velikim uspehom posegel znova v boj.

Tako sta si stopila na spomlad konservativni severni in naprednejši ter nacionalistični južni tabor zopet z orožjem nasproti.

Nacionalistični napad je veljal za pot Santungu, veliki in bogati provinci, katere poveljnik Suncuanfang ni mogel kljubovati združenemu napadu Čangkajškega in Fengjuhsiang. Bil je premagan in nacionalistične čete so preplavile Santung, bežeče trume razbite vojske pa se zgrinjajo na potih proti Peking, kjer stoji še vedno stari vojskovodja Čangtsolin s svojimi silami, ki pomenijo prej ko slej jedro severnih armad.

Bojna situacija v Santungu pa je doživela nenadoma komplikacijo vsled japonske intervencije. Treba je vedeti, da je bila Japonska koncentrirala svoje interese ravno v tej veliki provinci, ki jo je imela ob zaključku svetovne vojne zasedeno in odkoder se je umaknila le nerada, pod pritiskom drugih velesil, ki imajo tudi svoje namene s Kitajsko. Ko se je pokazala možnost, da zasedejo nacionalisti Santung, so poslali Japonci vojaške oddelke, da ščitijo japonske interese, koncesije in naseljence, kar je spričo anarhije, ki zavladalo redno med vojnimi operacijami, marsikje zares potrebno. Nacionalisti, ki so hudi nasprotniki Japoncev, saj so ti vedno ostali zaščitniki Čangtsolina, so proti pošiljanju japonskih čet protestirali, kar pa seveda ni nič zaleglo. No, in tako je razumljivo, da je prišlo do oboroženega konflikta, in sicer v Cinanfu, prestolnici province.

Konflikt sam na sebi ne bi bil nič posebno tragičen, saj so se lani tudi vršili slični krvavi spopadi, n. pr. v Nankingu med nacionalisti in Anglež, ali razlika je v tem, da so Japonci bolj bojevit, da imajo težnje pomagati severnim vojskam in povrh še svoje posebne interese v Santungu. Zato je verjetno, da se nacionalisti in Japonci še ne bodo takoj pomirili, saj bo mogel med tem Čangtsolin pridobiti časa za obrambo. Vendar da bi se iz tega razvila prava vojna, na to pač ni misliti, zakaj druge velesile, v prvi vrsti Amerika, nikakor ne bodo pristopile, da bi se Japonska okoristila na račun kitajske anarhije.

Včerašnji potek praškega procesa

Praga, 8. maja h. V procesu Mihalko je bila danes zjutraj zaslišana mati umorilke. Zasliševanje 73letne starke je bilo deloma zelo dramatično, zlasti ko je spoznala, da je rožni venec, laste in druge stvari, ki so ležale na predsedniškovi mizi, laste nje umorilne hčerke. Večkrat je grozeče nagovorila Mihalka in ga imenovala morilca njenega otroka. Za njo je bila zaslišana sestra umorilne Jolanda. Ki je žena obtoženca Sikorskega. Dalje je bilo zaslišanih več literatov in novinarjev, ki so deloma izpovedali olajševalno za dr. Klemetara. Proces vzbuja izredno veliko zanimanje. Razpravna dvorana je vedno polna občinstva. Sedaj so našli notes Mihalka, ki je bil izročeno državnemu pravdnstvu. V notetu so razne zanimive literarne in politične beležke.

Pri ločenju ženi Mihalka, ki je bila z njim l. 1919 le tri mesece poročena in se sedaj gledališka izralna na narodnem gledališču v Olomouci, sta se sročila jvila dva neznanca, ki sta izjavila, da sta detektiva. Zahtevala sta gotove dokumente Mihalka. Ona pa lina je to odhila ter le vso stvar javila policiji. Izkazalo se je, da gre za dva neznanca golufa. Soloh so taime sile še vedno na delu, ki delujejo v interesu Mihalka.

Fašistični vojni proračun.

Rim, 8. maja o. Senat je na svoji današnji seji odobril proračun ministrstva za vojsko in morarico, ki izkazuje v primeru s prejšnjim proračunom znižanje za 65 milijonov lir, kar je pripisovati stalnemu naraščanju izdatkov za milico. Senator D' Aste je tekom razprave izrazil bojazn, da bo to znižanje nepovolno vplivalo na pomorsko pripravljenost Italije.

Davis - cup

Dunaj, 8. maja. Avstrija, ki je že prva dva dni vodila proti Pilipinom 3 : 0, je včeraj po Matejki izvozevala še eno točko (proti Aragonu), dočim je Artens napram Ingayu v tretjem setu odstopil. Avstrija je torej zmagala 4 : 1 in nastopi 17. t. m. v Kodanju proti Danski.

Genova, 8. maja. Avstrija - Italija 1 : 1. Monpurgo (I.) : Crawford (A) 7 : 5, 6 : 3, 6 : 2. Patterson (A.) : Stefani (I.) 6 : 3, 6 : 2, 6 : 3.

Seja ljubljanskega občinskega sveta

Zahvala Prage. — Nakup Nušakove vojašnice. — Jamstvo za stavbne kredite privatnikom. — Vedno hujša stanovanjska kriza. — Podpora za bolgarske potresne žrtve.

Ljubljana, 8. maja
Ljubljanski občinski svet je imel danes ob 6. popoldne svojo redno sejo. Po otvoritvi se je župan dr. Puc sporočil, da je delegacija praškega občinskega sveta poslala zahvalni telegram, v katerem naglašajo, da bodo ljubljanski dnevi ostali delegaciji v trajnem spominu. Župan je potem podal obširno poročilo

o stanju javnih del

v Ljubljani, posebno o delih za razširjenje električne razsvetljave po cestnih ulicah. Vodovod na Barje se napeljuje. a delo ovira deževje. V par mesecih bo napeljava dovršena od Mokarja. Istotako se nadaljuje vodovodna dela v Sp. Šiški. Izpolnjuje se tudi razsvetljava v raznih mestnih delih. Tudi dela glede vpljave plina in razširjave plinovoda se nadaljujejo; napelje se plin na Mirje do Groharjeve ulice. Zgrajba palače Delavske zbornice se dovršuje. Nadaljuje se tlakovanje raznih cest in ulic. Obligacijsko posojilo se ne razvija povolno. Denarni zavodi so prevzeli brezplačno razpečevanje obligacij. Za popravilo in dopisanje cest se je porabilo letos več materiala nego lani, zlasti gramoz.

Napram pritožbam občinstva glede nekaterih slabih poti naglašajo župan, da je material slab, da nagaia slabo vreme in so omejena tudi fin sredstva. Tudi kanalizacija se izpopolnjuje na raznih delih mesta. Adaptacija pogrebnega zavoda le skoraj završena. V primeri z Zagrebom, ki se vedno stavi ljubljani za vzor, je ljubljana dosti na slabšem, ker so po mestnem zagrebškem statutu hišni posestniki dolžni prispevati eno tretjino stroškov za tlakovanje cest in za kanalizacijo. Neizgrajenih komunikacij le še 32 km. za kar bo treba mnogo denarja. Zato proš župan prebivalstvo, naj malo potopi. Občinski svet mora predvsem vpljati redno finančno stanje.

Občinski svetnik Gustinčič gajal zapisnik, ker ocenjuje subjektivno njegove govore, mesto da bi podajal le dejanski stan. Župan mu zagotavlja, da bo dal dotične stavke popraviti in omenja, da je za poskušno uvedel stenografa, ki naj poda točno sliko o debati.

Nato je podal načelnik fin. odseka Ivan Tavčar poročilo fin. odseka, ki predlaga, naj

mestna občina nakupi Nušakovo vojašnico.

Poročilo naglašajo, da bi se pri primerni prezidavi te vojašnice dalo pridrediti v pritičju 41 stanovanj in v prvem nadstropju po 13 stanovanj, vsako po 1 sobo s kuhinjo in potrebnimi stranišči, s pralnico in skupno kopalnico. K nakupu vojašnice sili mestno občino predvsem dejstvo, da mora imeti za deložirance takoj na razpolago stanovanja oziroma vsaj skladišča, kamor naj se spravi oprava brezstanovanice. Sedanja lastnika te vojašnice sta ljubljanska kreditna banka in Ana Wahl Ponudba se glasi na 550.000 oziroma 600.000 Din.

Občinski svetnik Likar govori proti nakupu, ker je vojašnica podrtja in bi prezidava stala več, kakor bi stala nova stanovanja. Naj Kreditna banka sama adaptira poslopje in da stanovanja na razpolago. Obč. svetnik Šterk zagovarja nakup kot zasilno prvo sredstvo.

Obč. svetnik Lemež izjavlja, da njega ne briga, kako bo občina dobila denar za nakup, njega briga le, da proletarijat dobi potrebna stanovanja. Ker je mestni fizikat izjavil, da bodo prirejena stanovanja zdrava in primerna, zagovarja nakup pod pogojem, da se bodo priredila res zdrava in lepa stanovanja. Nakup zagovarjata še obč. sv. dr. Bohinjec in Likozar.

Na očetek dr. Lemeža da je baje neki višji mestni uradnik imenom magistrata preko obč. svetnika oferiral kreditni banki višjo ceno, kakor jo je ta zahtevala, izjavlja župan, da niemu o tem ni ničesar znanega, pač pa da je poslal mestnega uradnika k Kreditni banki, naj bi ta dala obvezno izjavo, da sprejme kupnino v obveznicah mestnega posojila. Po zaključni besedi poročevalca je bil nakup sklenjen z vsemi glasovi proti glasovoma obč. svet. Likarja in Miklošiča.

Nato je načelnik fin. odseka Ivan Tavčar poročal

o pravilniku o kreditih za zgradbo malih stanovanjskih hiš

ki naj se podeljujejo v Ljubljano pristojnim ter zaradi izvrševanja policia stalno v ljubljani bivaiočim osebam v svrhu zgradbe lastnih hiš. Mestna občina prevzame jamstva za posojila, ki jih nudi kak denarni zavod ali javna ustanova. Celokupna jamstvena vsota ne sme presežati 5 milijonov dinarjev. Vsak reflektant mora iz lastnih sredstev kupiti parcelo in kriti četrtino stavbnih stroškov, ker občina prevzame jamstvo samo za posojila, ki ne presežajo 75 % stavbne vrednosti hiše in ne vsote 150.000 Din.

Mestna občina nudi graditeljem še druge ugodnosti, jim odstopi od svojega sveta po primerni ceni stavbišča, daje na razpolago od mestnega gradbenega urada izvršene načrte za razne tipe stanovanjskih hiš, jim sestavi proračune ter prevzame nadzorstvo pri gradbi. Na podlagi tega pravilnika sezidane stavbe uživajo 10letno oprostitev od vseh občinskih doklad na hišno najmarino. Mestna občina si varuje pravico ugovora proti odtujitvi tako zgrajene hiše in si pridržuje predkupno pravico.

V utemeljevanju tega pravilnika je poročevalec tolmajil koliko in kako so podpirale druge države privatno gradbeno inicijativo. Pri nas, žal, država v tem oziru ni storila svoje dolžnosti. Mestna občina je s svoje strani sicer ozromno napravila, saj je postavila skupno 108 objektov za 700 strank, a spričlo dejstva, da je bilo za prvi maj odpovedano stanovanje preko 1000 namnikov, mora iti še dalje in olajšati tudi kredit privatnikom v stanovanjske svrhe.

O predlaganem pravilniku se je razvila živahna debata. Obč. svetnik Inž. Gustinčič je kritiziral delovanje mestne občine v stanovanjskem oziru, češ, da je premalo upoštevala interese delavstva. Obč. svet. prof. Jarc je predlagal, naj se olajšajo mestne pristojbine, ki so v zvezi z gradnjo hiš. Obč. svet. Pust je zahteval, naj se vsem ki bodo deležni mestnega jamstva, naloži, da morajo odajati dela le ljubljanskim obrtnikom. Obč. svetnik Likar opo-

zarja na važnost obrestne mere, ki naj bo čim nižja.

Pri glasovanju je bil pravilnik soret z vsemi proti štirim glasovom, predlog prof. Jarca pa soglasno.

Davčne zadeve.

Nadalje je bil sprejet predlog fin. odseka glede nakupa stavbišč ob Vodovodni cesti v Izmeri 25.000 kvadratnih metrov od Strojnih tovarn po 14 Din za kvadratni meter in ob Dunajski cesti pri Brinju v Izmeri 9.000 kvadratnih metrov od posestnika Keršiča po 13 Din za kvadratni meter.

Na poročilo gradbenega odseka je obč. svet rešil nekaj priporočil in odločil nakladni kredit za zgradbo Delavske zbornice zaradi se potrebnih kamnoseških del in del za fasado.

Občinski svet se je bavil tudi s prošnjo sportnega kluba Ilirije za 30letni nalet del letnega telovadišča v Tivoliju, na katerem bi Ilirija zgradila kopališče. Po pogodbi, ki naj se sklene med mestno občino in sportnim klubom Ilirija, mora biti kopališče javno dostopno.

Občinski svet je rešil večje število prošni za sprejem v domovinski zvezo. Pritožba dr. Goršiča, ki zahteva, naj se državni nameščenci na podlagi § 127 službene pragmatike oproste mestnih doklad, posebno vodarine, gostaščine in kanalskih pristojbin, je bila zavrnjena kot neutemeljena. Sprejet je bil predlog mestne zastavljavnice o poslovnih prostorih v novi mestni hiši na Poljanski cesti ter o izpremembi pravil zastavljavnice.

Pri predlozu o ustanovitvi posebnega stanovanjskega urada, ki naj koncentrirava vse agende ičoče se stanovanjskega problema, se je zopet razvila živahna debata. Dr. Lemež je kritiziral žalostne stanovanjske razmere zlasti na Gradu in v barakah za mestno klavnico in za Ledino. Župan dr. Puc je opisoval kritične stanovanjske razmere ter opozarjal, da bo imela občina v prihodnjih mesecih ogromno skrb, če samo s tem, kako bo spravila pod streho pohištvo deložiranih rodbin. Razmere so nas prehitile, a sedaj občinski svet ni kriv teh razmer, ker je komaj dobro prevzel pravo obče. Dela pa na odpravi teh žalostnih razmer z vsemi silami, kolikor mu pač dopušča finančna sredstva. Naposled apelira župan na hišne posestnike, naj bodo v tem kritičnem času uvidelni. Predlog glede ustanovitve stanovanjskega urada je bil nato soret.

Občinska svetnika Tavčar in Krek sta predložila nujni predlog glede

podpore po potresu prizadetemu prebivalstvu v Bolgariji.

Nujnost in predlog sam sta bila brez debate sprejeta; občinski svet je votal 25 tisoč dinarjev. Soglasno je bil soret tudi predlog naj župan in podžupan ukreneta vse potrebno, da se še tekom letošnjega leta vpelje avtobusni promet v Ljubljani. Večje število samostojnih predlogov raznih občinskih svetnikov je bilo odkazanih kompetentnim odsekom. Sledile so še interpelecije in vprašanja, na katera je župan takoj odgovoril. Zaradi pozne ure je župan ob četrt na 11. zaključil sejo ter naznanil da se tajna seja, ki se zaradi obsežnega dnevnega reda ne more vršiti nocoj, odgodi na torek, 22. t. m.

Nova velika falzifikatorska afera?

Pariz, 8. maja. g. »Paris Mid« poroča iz Bruslja, da so prišli na sled ponarejevanju francoskih bankovcev, zlasti bankovcev po 100 frankov. Vsa zadeva je v rokah policije in je v sodišču, ki pa nočejo dati nobenih podatkov, ker so v zadevo zapletene razne visoke osebnosti. Govori se, da je bilo ponarejenih več milijonov.

Končnoveljavna obsodba Hatvanya

Budimpešta, 8. maja. g. Pozno ponoči jo bila razglašena končnoveljavna sodba v procesu proti Hatvanyju, ki je bil priznan krivim onečaščenja madžarskega naroda ter obsojen na 4 leta prisilnega dela in 250.000 pengő globe. Kazen prve instance je bila torej znižana za tri leta in 300.000 pengő.

Iz letalskega sveta

Le Bourget, 8. maja s. Brata Arrachard sta startala danes ob 6.20, da postavita nov svetovni rekord v vztrajnostnem poletu. Letalska posadka Pelletier, D' Oisy, Gonin in Carol so startali ob 5.57 za Bukarešto. Letalec nameravajo v etapu od 3000 km leteti v Peking.

Praškemu nadškofu se obeta kardinalski klobuk

Praga, 8. maja h. Kakor poročajo listi, bo praški nadškof Franc Kordač prihodnje dni imenovan za kardinala. Njegovo zdravstveno stanje je sedaj zadovoljivo. Papeška nuncijska Ciriaccia bo v petek sprejel v avdienci predsednik republike.

Poškodbe »Italie«

Kingsbay, 8. maja g. Pri natančni preiskavi zrakovplovca »Italia« se je ugotovilo, da so njegove poškodbe večje, kakor se je prvotno mislilo. Nekateri deli se bodo morali nadomestiti. Poleg tega dela en motor težkoče. Reparature bodo trajale dalj čas.

Nova telefonska zveza med Newyorkom in Parizom

Stric Sam: »Halo, Pariz? Ta nova zveza je sijajna. Povejte, ali mislite kaj na naš mali dolg?»

Obsodba slovaškega komunističnega poslanca

Bratislava, 8. maja. g. Pred sodiščem v Košicah se je moral zagovarjati bivši košički poslanec Tausig, ki je med tem izstopil iz komunistične stranke, in sicer zaradi 32 političnih deliktov. Obtožba mu očita hujškanje k neposlušnosti in k upor, razžaljenje predsednika itd. Pri razpravi je bilo zaslišanih približno 80 prič. Od raznih strani se je delalo na to, da bi bil poslanec Tausig deležen amnestije, ker je med tem izstopil iz stranke in ker je izjavil, da obžaluje svoja dejanja. Kljub temu je bil Tausig, ki je bil že prej enkrat obsojen na eno leto ječe, danes obsojen na 15 mesecev ječe.

Naši kraji in ljudje

Stanovske zadeve učiteljskega meščanskega šola

Občni zbor društva meščanskošolskih učiteljev se je vršil preteklo soboto v risalnici deške meščanske šole v Celju. Zbor se je udeležilo veliko število članov, zastopane so bile vse šole iz Slovenije in tudi zagrebška višja pedagogična šola po svojih odposlancih. Občni zbor je vodil društveni predsednik g. Dragotin Humeč iz Maribora. Društvo šteje od 250 učiteljev in učiteljic, ki delujejo na meščanskih šolah. 228 članov, kar znaša 95 % vsega učiteljskega. To je dokaz, da se učiteljsko zavezo svojih dolžnosti in večinoma potrebo organizacije. Zveza društev meščanskošolskega učiteljskega je imela v preteklem letu 3 seje v Brodu na Savi, kjer se je rešilo mnogo perečih vprašanj, od katerih zavis napredek meščanskih šol. Društvo je neprestano delovalo, da se izplačila zaostali zneski za nadure v letu 1926 in je končno uspelo, da je ministrstvo nakazalo denar in da se izplačila izvrše v najkrajšem času. Tekom leta je društvo izgubilo dve dobri članici, namreč go. ravnateljico Zemetovo in go. Parme, v znak počasnjenja so se zborovalci dvignili raz sedežev in izkazali umrlima čast. Delovanje posameznih članov društevnikov je bilo v preteklem letu prav živahno, viden uspeh tega dela je mariborska pedagogična centrala, ki si je dala nalogo nabavljati za svoje članice inozemske pedagogične knjige in revije. Zato naj občni zbor reši vprašanje o pristopu društva k pedagogični centrali za vse članice z mesečnim prispevkom po 1 Din. Občni zbor je predlog osvojil z veljavno, sijo od 1. septembra dalje. Prav tako se je sklenilo, da se izreče društvo pogojno za vstop k zgradbi uradniškega doma v Ljubljani z mesečnim prispevkom 1 Din za člana, če store tako vsa v uradniškem Savazu včlanjena društva in korporacije.

Blagajna izkazuje 36.490,27 Din dohodkov in 29.663,24 Din izdatkov, torej prebitka 7.824,03 Din. Kongresni davek, ki ga plačuje članstvo Slovenije za veliki kongres v Mariboru, je narasel do zaključka poslovnega leta na 6.654 Din kar je glede na velike izdatke, ki jih bo zahteval kongres, gotovo malo. Z organizacijo razstave same bo stala mnogo več. Društvo je prosilo ministrstvo prosvete za subvencijo, prošnja pa je zaradi pomanjkanja kreditov odbita. Oblastna odbora ljubljanske in mariborske oblasti še prošenja nista rešila, edino mariborski mestni svet je sklenil, da bo kongres podprl z vsemi močmi in je prevzel stroške komerza ob priliki kongresa. Glede zakona o meščanskih šolah je toliko gotovo, da le prosvetno ministrstvo sklicalo posebno anketo za ta zakon in le v njo pozvalo tudi zastopnike učiteljskega meščanskega šola. Upati je, da bo anketa končala v 3 mesecih svoje delo in da pride zakon čim prej pred Narodno skupščino. Potem bodo s tem zakonom rešene tudi vse negotovitosti o položaju meščanskih šol kot takih in njenega učiteljskega.

Občni zbor je protestiral proti nameri celibata za učitelje in se s tem pridružil drugim učiteljskim organizacijam, ki isto tako zahtevajo, da se celibat odpravi in ne vnese v zakon. Živahna debata se je vnela o klasifikaciji ob zaključku drugega tromesečja in o sledeči debati v listih. Da se to pereče vprašanje razčisti, je sklenil občni zbor, naj oba odseka na svojem prvem zborovanju stavita »Poročilo o klasifikaciji« kot posebno točko na dnevni red in naj izbereta za poročevalca najboljšega člana.

Pri slučajnostih se je načelo vprašanje razmerja med UJU in društvom meščanskošolskega učiteljskega. Po stvarni debati je občni zbor naložil društvenemu odboru, naj najde pota in možnosti, da se obe združeni podpirata in delujeta v šolskih vprašanjih povsem solidarno. Občni zbor je usvojil, da se od strani društva meščansko-

šolskega učiteljskega ni nikoli storilo ničesar, kar bi moglo skaltati razmerje. Ukotavilo se je dalje tudi, da vlada nasprotstva edino le tam, kjer se trepo vprašanja za prostor. In to v Ljubljani. V vseh drugih krajih vlada med učitelstvom osnovnih in meščanskih šol pravo tovarištvo. Ljubljana pa nima za meščanske šole zadostnih prostorov in tako se prenašajo spori za prostor na institucijo meščanske šole, ki je pri tem popolnoma nedolžna in seveda trpi zaradi takih nasprotstev veliko škodo. Občni zbor povdarja čut enotnosti in apelira na poverjenost UJU, naj, če že ne bo povsod in vedno podpirati stremilni učiteljskega meščanskega šola in njegovih organizacij, vpliva na svoje članice in lastne organizacije, da jim ne nasprotujejo in ne nertijo sovražstva in osebnih nasprotstev, ki so samo v Ljubljani in to ne zaradi načel, temveč zaradi osebnosti. Meščanska šola je bistveni del višje organiziranega šolstva za izobrazbo širokih plasti naroda, njeno učiteljsko izhaja iz vrst osnovnošolskega učiteljskega in zato se morata obe organizaciji blagohotno podpirati in druga drugo izpopolnjevati, ne pa si nasprotovati. S tem je bil dnevni red izčrpan in je predsednik občni zbor zaključil.

Zemljeknjižni izvlečki v nemškem jeziku

Neverjetno se sliši, ali vendar je resnično, da izdajajo naša sodišča včasih zemljeknjižne izvlečke, v katerih najdeš v imovinskem listu cele litanje nemških besed: Garten, Wiese, Weide, Haus itd., v bremenskem listu pa dolge vpise hipotek, servitut in drugih bremen istotako v nemškem. Res je, da so v naših zemljeknjižnih knjigah mnogi vpisi v nemškem jeziku, osobito iz časov, ko sodišča sploh niso še uradovale tudi v slovenskem jeziku, ali istotako je res, da določa člen 3. ustave, da je službeni jezik kraljevine srbo-hrvatsko-slovenski in da je izdajanje uradnih listin ali potrdil, ki niso pisana v celoti v državnem jeziku, v nasprotju z navedeno določbo v ustavi.

Dolžnost sodišča bi bila, da pri zemljeknjižnih izvlečkih nemške vpise enostavno prevede v službeni jezik kajti stranka, ki naroči in plača izvleček, ima pač pravico zahtevati, da ji izda državni urad listino v državnem jeziku in ne v jeziku, ki ga ona eventualno niti ne razume. Ali ni naravno, da se vsi silami borijo v Avstriji za to, da bi se uradovale tudi v našem jeziku in smo dosegli, da so se pisale zemljeknjižne knjige slednjič tudi v slovenskem. Tistim prejšnjim nemškim vpisom izkazuje moč današnje časti in spoštovanje in obhajanje vredno pietetu in nadaljujemo s tem sami delo, ki so ga vršili pod Avstrijo naši narodni nasprotniki?

Naj ne pride nihče s paragrafom in pokaže, da se v tako zvanem obširnem izvlečku morajo postaviti vpisi od besede do besede. Če je vpis točen in pravilno preveden, bo gotovo ustrezal tudi dotični zakoniti določbi. Sicer pa tudi paragrafi niso nobena aritmetika. Paragrafi so pljuča: če so morali dihati prej v naših deželah duh nemštva in habsburgovskega fevdalstva in avstrijskega birokratizma, morajo dihati v naši narodni državi duh naše nacionalnosti. Če so paragrafi taki, ki nimajo zanj prostora ali mu naravnost zapirajo vstop, so eo ipso, ne da bi trebalo za to posebno zakona ali izreka za zakonodajalca, izgubili svojo vrednost in veljavnost in le ravnam z njimi tako kakor s posušenimi listjem.

Ljudski kino v Ljubljani

Filmske predstave ob ogromno znižanih cenah. — Otvoritev v četrtek, 10. maja, v kinu Ideal.

V včerajšnjem »Jutru« je Zveza kulturnih društev v Ljubljani objavila svoj najnovejši načrt ter obljubila uvesti v prostorih kina Ideal za časa sezonskih občinskih tega podjetja kino-predstave z rebrami najboljših filmov. »Ljudski kino«, bo prinašal prvovrstne vellefilme ki bodo tehnično, režijsko, vsebinsko in izrasko visoke vrednosti z namenom pokazati naši široki publiki visoko stopnjo današnjega filma. Da pa bodo te predstave dostopne prav vsakomur je določena zanje najnižja vstopnina po 3 in 5 Din za sedež. Le na najbolj rezerviranem prostoru stane vstopnica 8 Din za osebo.

Občinstvo bo to najnovejšo akcijo ZKD, ki je prireditelica teh predstav, z veseljem pozdravilo, saj bo s tem vsakomur dana

možnost videti filme, katerih zaradi višje vstopnine v kinematografih marsikdo ni posetil. Tudi časa in mladina bo imela v »Ljudskem kinu« svojega prijatelja, ker ji bo nudil filme z mladimi junaki znanimi »zvezdniki«, kakor n. pr.: Beby Peggy, Jackie Coogan in drugi, ki jih bodo otroci z veseljem občudovali na platnu. Predstave s temi filmi bodo tedensko ob gotovih dneih le pri popoldanskih predstavah ob pol 17. na sporedu.

Otvoritev »Ljudskega kina« je jutri, v četrtek 20. t. m., s sporedom, ki ga še objavimo. Začasno sta na programu dnevno po dve predstavi, in sicer prva ob pol 17. popoldne in druga ob 21. zvečer.

Češkoslovaški železniški uradniki na turneji

S turneje češkoslovaški železniških uradnikov po Jugoslaviji, ki so prve dni maja prebili med Slovenci, nam poročajo:

Izletniki so po lepem sprejemu v Zagrebu in lepo aranžiranem izletu v Samobor nadaljevali pot do Sušaka, kjer je delegacijo pozdravil postajenačelnik in lepo število Sokolov. Zelo prišrčen je bil sprejem v Crikvenici, kjer so železničarje pozdravili zastopniki oblasti in korporacij, katerim se je razen gostov zahvalil tudi predsednik ljubljanskega pripravljalnega odbora načelnik g. Vargazon, ki je v krasnem govoru vzpodbudil navzoče za obrambo našega morja.

S Krka so izletniki zvečer prispeli na Rab, kjer se je vršil v hotelu »Praha« lep

Koncert mariborske Glasbene Matice v Curihi

Lucern, 5. maja. Lepo vreme nam je v Curihi postalo nezvesto. Ves dan je lil dež in ni bilo nika-kega upanja, da se nebo zjasni. Nad jezero je ležala megla do vodne gladine, gorovje je bilo krog in krog zastrito. Curih so imenovali Baseli najbolj židovsko mesto Švice; v resnici je najbolj internacionalno: skoro vsak drugi človek je od nekod drugod doma. Sicer pa se tu v Švici kantoni med seboj tako pisano gledajo, kakor pri nas doma politične stranke.

Curiški jugoslovanski generalni konzulat je menda nam na čast (bil pa je prejšnji dan slučajno tudi poljski državni praznik) izobesil državno zastavo. Po mestu smo videli plakate, ki so vabili na naš koncert, in tudi listi so prinesli dokaj na naš nastop opozarjajočih notic. Res se je mala dvorana Tonhalle, obsegajoča nad 500 sede-žev, zvečer skoro popolnoma napolnila. Po zatrdilih tukajšnjih glasbenih ljudi tudi najbolj renomirana inozemska pevska društva niso imela večjega obiska. Koncert so posetili tudi zastopniki švicarskih oblasti in diplomatski predstavniki vseh mogočih evropskih in tudi ameriških držav, curiška pevska društva, jugoslovanska kolonija in poročevalci vseh curiških listov. Iz Berna se je pripeljal na koncert tudi naš poslanik g. Jovan Marković.

Kakor v Baslu so bili mariborski pevci tudi v Curihi v najboljšem razpoloženju, zlasti se vsrdoželi zaradi lepega obiska. Koncert so pevci otvorili s švicarskim psalmom. Zanimivo je to, da švicarji sami ne vedo, katera izmed stoterih patriotskih pesmi, ki jih imajo, je prav za prav državna himna. Program je bil isti kakor v Baslu, le da so ga pevci izvajali še z večjim pogumom in sigurneje. Publika se je kmalu ogrela in pri izrazito jugoslovanskih kompozicijah in narodnih pesmih prišla v izredno toploto in navdušenje. Navzočim uglednim švicarskim in inostranskim muzikom so ugajale najbolj moja »Marija in brodar«, obe Gotovčevi, nadalje bolgarske pesmi Hristova, »Kozar« in končno »Mlad junaki«, ki so ga pevci poleg nekaterih narodnih pesmi morali ponoviti. Glasbeni strokovnjaki so pevskeemu zboru toplo čestitali, zagotavljajoč, da tako lepega in umetniško dovršenega zborovskega petja še izlepa niso slišali. Švicarsko-jugoslovensko društvo je Glasbeni Matici poklonilo krasen venec s travki v švicarskih in slovenskih barvah, slovenska gospodična pa je v imenu slovenskih dijakov izročila zboru velik šopek šmarnic.

Po koncertu se je razvila v restavracijskih prostorih »Tonhalle« živahna zabava, kateri je prisostvovala naše konzularno osebje z generalnim konzulom g. Milanom Schwarzom, članstvo curiških pevskih društev in naši jugoslovanski dijaki.

Ob pol 10 smo danes v trdovratnem dežju zapustili Curih. Na kolodvoru nas je čakalo neprijetno iznenadenje: naš jugoslovanski vagon je izginil. Bajje ga dohimo pri izhodu iz Švice jutri zopet nazaj. Zato se je igra »kufre gor, kufre dol«, ka-

družabni večer, na katerem je nastopil pevski zbor Sokola in so bili navzoči številni odlični gostje. Po polnoči so se Čehi zopet vkrkali, jutraj jih je pozdravil kršni Šibenik. Mesto je bilo v zastavah. Gostje so si po pozdravu ogledali mesto, katedralo in druge znamenitosti; med drugim so obiskali tudi šolsko ladijo »Dalmacija«. Ob slovesu s Šibenika se je zbralo na pomolu mnogobrojno občinstvo; posebno lep vtis je napravila množica dece, ki je glasno jemala slovo. Med Šibenikom in Trogirjem je ladjo ujelo hudo morje. Po enurnem postanku v Trogiru so izletniki zvečer (v četrtek) pristali v Splitu. Višek navdušenja in vihar pozdravov je sprejel goste, ki so z godbo na čelu odkorakali v mesto. Večerja je bila prirejena v gledališki restavraciji Naslednjega dne so Čehi nadaljevali vožnjo proti jugu.

Predvčerajšnjim so izletniki s parobrodom »Salona« prispeli v Dubrovnik. V pristanišču jih je godba pozdravila s češkoslovaško himno. Pri sprejemu sta govorila dubrovniški župan dr. Švrca in g. Vargazon iz Ljubljane. Izletnike je godba spremljala v mesto, kjer jim je bil prirejen svečano kosilo. Včeraj so s posebnim vlakom odpotovali v Sarajevo.

Kakor smo obveščeni, so gostje-železničarji globoko ganjeni nad krasnim sprejemom in veliko ljubeznijo, s katero so jih obdali stanovski tovariši iz Jugoslavije in vsa jugoslovanska javnost. Povsod so deležni tolike pozornosti in spoštovanja, da vedno bolj zatrljujejo, da vsega tega niso pričakovali v taki meri. Že danes je gotovo, da bodo ponesli v svojo domovino o teh doživljajih neizbrisne spomine.

Vode naraščajo, deževje ne pojenja

Dežuje neprestano. Vode naraščajo in valjajo motne rjave valove, grozeče, da prej ali slej prestopijo bregove. Obrežni stanovci s strahom opazujejo naraščanje voda in jedva, ledva pričakujejo, da se vreme unese.

Večja poplava je te dni zopet zadela Prekmurje. Nad Vokovcem pri Murski Soboti se je v nedeljo utrgal oblak. Silna množina deževja je poplavlja ves kraj in je stala voda mestoma meter visoko. Potok, ki teče proti Lendavi, je razdril nasip in valovi so se nagloma razlili tja do Lendave in proti madžarski meji. Škoda je znatna.

Razen poplav grozi našim krajem nedogledna škoda na letini. Cvetje rjavi in odpada, sočevje nije. Položaj našega kmeta postaja obupen.

Po sedanjih situaciji, žal, še ni pričakovati nagle vremenske izpremembe. Barometrska depresija še vedno zavzema vso južno in srednjo Evropo. Tekom včerajšnjega dne se je depresija celo pojačala in v Ljubljani je barometer tudi pozno zvečer še vedno padal ter dosegel nizko stanje, kakor v Ljubljani le malokrat. Ni zaenkrat mogoče precizno napovedovati, kako dolgo bo trajalo to stanje, ali kakor je soditi po sedanjem položaju stojimo vsaj še sredi vremenskih neugodnosti.

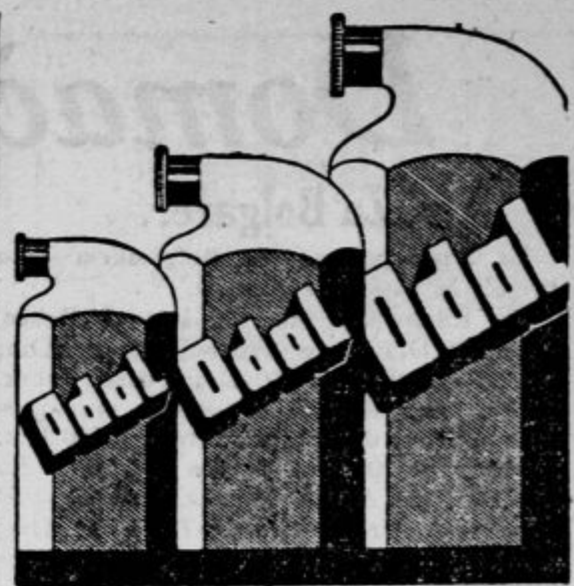
Mlada kleptomanka

Ljubljana, 8. maja. Domači pripovedujejo takole: Kar pomežniknila je, potem se obrnila v stran, naka je zazdehala in se utihotapila v sobo. Potem pa hišna vrata niti zaškrpala niso, zaškrpala tudi ni pesek pred vrati, vendar Metke ni bilo nikjer več. Iskala sem jo po vsej hiši, pravi mati, ki se je pripeljala v Ljubljano nekod od Domžal in tožila na policijo o svoji pretkani hčerki, — »a izginila je ko katra!«

Metka je res izginila. Odšla je po poljski poti na kolodvor in se odpeljala v Ljubljano. V vlakcu je kritično motrila svoje sopotnike in švigala s svojimi velikimi modrimi očmi iz kota v kot, od obraza do obraza, pa tudi po prtljagi. V Ljubljani je postala nekaj časa na peronu in se jezila, da se niso storile pri izhodu večje gube, kjer bi se dalo kaj izmakniti.

Hodila je nato nekaj časa po mestu, si ogledovala izložbe, skušala motiti neko branje, vendar se ji namen ni posrečil. Proti večeru je Metka obiskala neko znano družino, kjer je tudi prenočila in se naslednje jutro poslovila. Dobro uro po njenem odhodu so v družini opazili, da je šlo za Metko nekaj zlatnine, ki si jo je prisvojila kar mimogrede.

Metka je ukradeno zlatnino na brzo roko vnovčila in si kupila na Mestnem trgu lepo modro kapico. Hodila je tedaj po mestu okrog kot »modra čepica«, in oprezala za prilikami. Zaneslo jo je tudi v Ilirsko ulico, kjer je opazila, da nosi gospa Marija G. vračajoča se s potovanja, precej težak kovčeg in da jo posebno ovira ročna torbica. V hipu, ko se je nameravala gospa nekoliko odročiti ter le počila kovčeg na tla, ji je padla iz roke ročna torbica. Usmiljena Metka je priskočila kakor mlada, navlaha dijakinja in vzkliznila: »O, gospa dovolite, da vam nekoliko pomagam; kar izročite mi torbico, prav rada jo ponesem z vami do hišnih vrat!« Gospe je bilo pri-kužno, na videz popolnoma nepokvarjeno dekletko včer ter je prav rada pristala na po-

Nad 30 let je potrjeno in dokazano,

da je ODOL najboljšo sredstvo za nego zob in ust
1 steklenica Din 22.—, velika steklenica Din 35.—, dvojna steklenica Din 65.

»ODOL« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in podobnih trgovinah

Danes ob 4., 7., 8. in 10.
premijera filma treh filmskih zvezd:
naš rojak
Svetislav Petrović
znana lepota
Alice Terry
ter slavni nemški umetnik, ki je
pred kratkim gostoval v operi
Paul Wegener
v veliki drami
„Čarovnik“
Tragedija človeka, kateri išče v taj-
jinstveni znatnosti formulo, da ustva-
ri novega Homunkulusa.
Telefon 2730. KINO »DVOR«.

nužno. Imeli sta le kratko pot in gospa se je prijetni punčki pred hišo prav toplo zahvalila za prijaznost. Komaj pa je stopila po stopnicah, je opazila, da je torbica shujšala. ... Ko jo je odprla je s presenečenjem ugotovila, da ji je naivno dekletce kar tako mimogrede izmaknilo iz nje 7 stotakov. Obšla jo je seveda velika žalost in jeza. Toda nič ni pomagalo: »Modra čepica« je bila že bogve kje. Potikala se je po vseh četrtih mesta, vrtolapljala se je v stanovanja, moledujoč, da ji poslužijo s kozarčkom vode, in je tipala okrog z drobnimi prstki in če je otipala količjak vreden predmet, se je hipoma pogreznila v žep njenega rjavega plašča.

Odpočila se je »Modra čepica« popoldne v kavarni »Zvezda« ter prisledla k mizi, na kateri je ležala neka ročna torbica, trenutno brez lastnice. Pristopil je natakter vprašal smehljajočo se Metko, ali je torbica morda njena. Metka je to pošteno zanikala in natakter je pustil torbico še nadalje na mizi. Pogledal je le, če je kaj denarja v njej, naka jo je zopet zaprl in se odstranil. Komaj pa je obrazil hrbet, je Metka že začela manipulirati s torbico in hipoma je bil ves denar v njenem žepu. Ko se je natakter čez čas vrnil in videl torbico še na mizi, je zopet pogledal po njeni vsebini. Nato pa ni nič rekel, marveč malomarno odkorakal od mize do mize, za vogalom pa se je le požužil, »kočiči k telefonu ter pozval policijo. Že po par minutah je bil v kavarni detektiv, ki je pristopil k Metki in jo pozval s seboj na policijo. ...

Metka, ki je stara šele kakih 20 let, je prava kleptomanka. Tatila iz navade, drugače pa izredno talentirano dekletko. Doprčila je štiri razrede meščanske šole, pa perfektno obvlada francoščino, srbo-hrvaščino italijanščino in nemščino.

Preprečen rop v Metliki

Metlika, 8. maja. Danes ob 2. jutraj so neznani vlomilci vliomili v hišo trgovca g. Leopolda Gabrijana. Odprli so z vitrihi večna vrata, odkoder so odšli po stopnicah v prvo nadstropje, kjer so v kuhinji vse prebrskali in odnesli več ključev, s pomočjo katerih so si hoteli ogledati vse prostore v hiši.

Vlomilci so bili tako drzni, da so se splazili v spalno sobo, kjer so spalni hišnega sluteči gospodar, njegova žena in otroci; poiskali so ključ od trgovine in se nato podali v pritične prostore. Tu so najprvo prerezali vod električnega zvonca, da bi bili varni pred eventualnim presenečenjem, pozabili pa so prerezati vod za alarmiranje v trgovini.

Ko so vlomilci odprli vrata v trgovino, je na njihovo največje presenečenje nenadoma zapel zvonec. Prestrašeni so se vlomilci spustili v beg. G. Gabrijan, ki je takoj vstal in prišel pogledat, kaj se godi v trgovini, je opazil samo enega vlomilca, elegantno oblečenega, s sportno čepico na glavi. Držal je pod levo pazduho zavitek in tekel skozi mesto. Na zasledovanje v temni noči se ni bilo misliti.

Dogodek je zbudil v Metliki mnogo pozornosti. Govorijo se, da so skušali oropati trgovino g. Gabrijana oni isti vlomilci, ki so pred dnevi vliomili v Črnomlju v tri lokale. Ali so vlomilci odnesli g. Gabrijanu kaj blaga in koliko, lastnik spričo velike zaloge ne more ugotoviti.

Hitite, ker je le še malo časa na sporedu naš divno lep, očarljivi vellefilm

NOČ LJUBAVI

V glavni vlogi nedosegljivi ljubavni par

VILMA BANKY

in

RONALD COLMAN

Pri tem filmu Vam zajamčimo nedosegljiv užitek!

Predstave ob: 4, 7/8, in 9. Tel. 2124. Elitni Matica.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Zacetek ob 20.

Sreda, 9.: »Sestrična iz Varšave«. Ljudska, po izredno znižanih cenah. Izven. Četrtek, 10.: Zaprtlo.

Petek, 11.: »Nedeljski oddih«. D. Sobota, 12.: »Križa«. Delavski oder »Svobode«. Izven.

Nedelja, 13. ob 3. popoldne: Akademija društva »Skrb za mladino«. Izven. — Ob 8. zvečer: »Herman Celjski«. Izven.

Ponedeljek, 14.: »Roka pravice«. C.

Ljubljanska opera

Zacetek ob 7.30.

Sreda, 9.: »Dekle z zlatega zapada«. Premijera. Premijerski abonma. Četrtek, 10.: Koncert na korist žrtvam potresne katastrofe na Bolgarskem. V Unionu.

Petek, 11.: »Madame Butterfly«. Gostuje ga. Zdenka Vilfan - Kunčeva. Izven. Sobota, 12.: Materinski dan.

Nedelja, 13. ob 3. popoldne: »Trubadur«. Gostuje ga. Zinka Vilfan - Kunčeva. Izven. Ponedeljek, 14.: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Sreda, 9.: »Jesenski maneveri«. D. Kuponi. Četrtek, 10.: »Lepa pustolovščina«. C. Kuponi.

Premijera Puccinijeve opere »Dekle z zlatega zapada« je danes v sredo 9. t. m. v ljubljanski operi. Zasedba je sledeča: žensko vlogo Minnie poje ga Mitrovičeva, Indijanko Wowlke — gna. Španova, Jack Rance je g. Holodkov, Dick Johnson — g. Gospodinov, narodnega pevca Wallacea poje g. Betetto, Ashby, agent odpremnega društva je g. Rumpell, natakter Nick — g. Mohorčič. Ostale vloge so v rokah g. Banovca, Janka, Drenovca, Jarca, Menčina, Pavliča, Perka, Povheta, Simončiča in Sekule. Delanje se vrši pod oblačnim gorovjem v Kaliforniji na zlatih poljanah v času od 1849 do 1850. Opero dirigira ravnatelj g. Polić. Predstava se vrši za premijerski abonma.

Gospe Vilfan - Kunčeva gost v ljubljanski operi. V petek, 11. t. m. gostuje v ljubljanski operi v naslovni vlogi Puccinijeve opere »Madame Butterfly« ga. Zdenka Vilfan-Kunčeva. Predstava je izven abonma, cene znižane. »Sestrična iz Varšave« se uprizaro danes, v sredo 9. maja v ljubljanski trami kot ljudska predstava po znižanih cenah. Za mladino igra ni primerna.

Oposarjamo na jutrišnji koncert ob 8. zvečer v uniojski dvorani na korist bolgarskim potresnim žrtvam. Sodelujejo člani slovenske opere: goč. Vera Majdičeva, gosp. Svetozar Banovec in gosp. Julij Beletto, operni orkester in pevski zbor Glasbene Matice, ki zapoje del svojega praškega programa. Ce-

loten spored je izredno bogat in tudi za namiv. Predprodaja vstopnic v Matici knji-garni.

Zbor donskih kozakov šteje 35 izvrstno izvežanih grl, ki imajo vsi izredni glasovni material. Zbor izvaja celo vrsto ruskih cerkvenih in umetnih zborov, v prvi vrsti pa kozaške narodne pesmi in plese. Povsod, kjer je zbor do sedaj koncertiral, so bile koncertne dvorane popolnoma razprodane in mesto enega koncerta se jih je navadno moralo vršiti več. Predprodaja vstopnic za ta koncert od četrta dalje v Matici knji-garni.

Dodatno k jugoslovanskemu festivalu v Beogradu. Kakor posnemam iz včerajšnje notice v »Jutru«, se neki dr. Novak pritožuje v »Politiki«, da na jugoslovanskem festivalu v Beogradu Slovenci niso bili zastopani. To je le deloma res, kajti na sporedu festivala se je nahajala tudi moja uvertura k »Mladi Bredici«, ki bi se imela izvajati v nedeljo, 6. t. m. na matineji, kakor je poročalo tudi »Jutro« pred nekaj dnevi. Šele po festivalu sem izvedel, da je delo izpadlo vsled malobrižnosti dirigenta, ki je predložil skladbo orkestru v prvi na generalni skušnji, vsled česar je seveda ni bilo več mogoče našudirati. — Poleg tega bi bilo zanimivo izvedeti, katere skladbe skladatelj Kogoj, Bravničarja in Koporca bi pisec članka smatral primernim, da se izvajajo na takem festivalu, kajti do slej ni bilo znano, da se omenjeni skladatelji udeležujejo na polju simfonične ali komorne glasbe, ki je za ta festival prišla v poštev. — L. M. Škerjanc.

Domače vesti

Za Bolgare!

Za žrtve potresa na Bolgarskem smo prejeli še naslednje darove:
Dr. Rihard Jug, tu, 100 Din; J. Rebec, Litija, 50 Din; Oton Zupancič, tu, 100 Din; Anton Gregorc, tu, 10 Din; Josko Veber, Skofja Loka, 100 Din; uradništvu premoženika »Mirna« dd, Bregi Podravski, 160 Din, K. H. v P. 100 Din, Nežka Poč, Bled 10, 100 Din; dr. Anton Vilimek, Bizelsko, 50 Din; Ivan Uranič, Retnje-Tržič, 25 Din; Fani Seljak, tu, 100 Din; Eliza Ilvar, Ljubljana, 50 Din; A. V. 10 Din.
Presrečna hvala! Nadaljnje darove hvala ležno sprejema
»JUTRO«.

Dr. Aleksander Horvat †. Včeraj je Zagrebu po daljšem bolehanju preminul znani hrvatski politik dr. Aleksander Horvat. Rodil se je pokojnik l. 1875. v Lutinskih Toplicah. Po absolviranju pravnih študijah se je posvetil advokaturi in je kmalu stopil v politično arenjo. Od 1906. do 1918. je bil v hrvatskem saboru poslanec Stranke prava, ki ji je zadnji dve leti pred prevarom tudi predsedoval. Ob uletenju je lojalno izjavil, da je politika njegove stranke s polomom monarhije doživela tudi lastni polom. Razpustil je torej stranko, se umaknil iz političnega življenja in se posvetil svojemu pravemu poklicu, advokaturi. Kot tak je bil sedaj tudi upravitelj konkurzne imovine Slavenske banke in je njegovo ravnanje posebno zadnje čase vzbujalo v krogih upnikov precej ostro kritiko. V koliko je bila upravičena, bo pokazal nadaljnji razvoj celotne zadeve. V političnih in pravnih krogih je užival pokojnik dr. Horvat velik ugled, udeleževal se je v obeh področjih ne samo praktično, marveč tudi publicistično. Pogreb pokojnika se bo vršil jutri ob 16. iz mrtvašnice na Mirogovu. R. l. p!

Izpremembe v državni službi. Ivan Kenda, veterinar pri sreskem poglavarstvu v Čajnici, je imenovan za asistenta pri državnem bakteriološkem in serološkem zavodu v Krizevici, pripravnik Viktor de Gleria pa za veterinarja pri sreskem poglavarstvu v Požeju. Uradni sluga pri okrajnem sodišču v Kamniku Franc Mišič je trajno upokojen.

Napredovanje rezervnih oficirjev. S kraljevim ukazom so imenovani in sicer v pehoti: za rezervne kapetane 1. razreda Vojsko Koprivnik, Veljko Oražem, dr. Alojzij Juvan, Hugon Šmid, dr. Milan Grmek, Alfonz Cepuder, dr. Josip Birska, Boris Černe, Josip Videmšek, Ivan Bukovec, Oroslav Železnik in Viktor Pirnat; za rezervne kapetane 2. razreda dr. Fran Brolih, Ivan Primožič, Rajko Pavlin in Martin Zupančič; za rezervne poročnike Ivan Pahernik, Maks Ličen, Hinko Šircelj in Josip Gregorič; za rezervne podporočnike Vinko Slamič, Joža Arko, Ernest Tomec, Ciril Dolenc, Josip Kovač in Ljudevit Dekleva; v artiljeriji: za rezervne kapetane 1. razreda Mirko Goršek, Fran Čuden, Josip Hudovernig, Dragan Mrliak, Alfonz Sirk, Stane Premelč in Stanislav Pelan; za rezervne kapetane 2. razreda Viktor Mravljak ter za rezervna podporočnika Fran Merlak in Emerik Kokali v inženjeriji: za rezervne kapetane 1. razreda Josip Teršar; za rezervne kapetane 2. razreda Fran Sevnik za rezervne poročnike Ferdinand Sinkovec; za rezervne podporočnike Lad. Jug, Fran Sitar, Stanko Krulječ, Filip Babnik, Oskar Jug Iv. Bole in Ivan Poženel; v sa niteljni stroki: za rezervna kapetane 1. razreda dr. Ludovik Novak in dr. Ludovik Kramberger; za kapetane 2. razreda dr. Ferdinand Korun za apotekarske kapetane 1. razreda pa Stanko Kmet; v konjici: za rezervne podporočnike dr. Ivan Arko, Jurij Goršič, Peter Bikar in Stane Šmid; v veterinarski stroki za rezervne kapetane 2. razreda Stanko Arko.

Komandant Dravske divzijske oblasti, divzijski general g. Milan Dj. Nedič, sprejema civilne stranke vsak dan (razen ob nedeljah in praznikih) od 11. do 12. ure v svojem uradu v vojašnici Vojvode Mišića, vhod iz Majstrove ulice.

Novi stanovanjski zakon bo objavljen v 45 številki »Uradnega lista«, ki izide danes. Posamezni izvod te številke se bodo dobivali v upravnih listih po 2 Din.

Tolmač nemškega jezika. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo Frana Krišperja notarja v Črnomlju, za tolmača nemškega jezika pri okrajnem sodišču v Črnomlju.

Ustanovna skupščina Zveze jugoslovenskih mest. Začasna uprava zveze jugoslovenskih mest je sklicala člane na ustanovno glavno skupščino, ki se bo vršila dne 6. junija v veliki dvorani mestne posvetovalnice v Zagrebu. Na dnevnem redu so med drugimi naslednje točke: določitev sedeža zveze; predlog začasne uprave glede zakona o gospodarstvu samoupravnih ednic; predlog glede pomena na državnih železnica; za delegate članov zveze ter dopis Zveze českoslovaških mest glede kongresa slovaških mest in eventualne ustanovitve zveze slovaških mest.

Smrtina kosa. V Kozlem je umrl 6. t. m. dr. Karl Gellingheim, bivši dolgoletni predstojnik okraj. sodišča v Kozlem in sodni nadsvetnik v pokolu, sedaj kazenski zagovornik istotam. Rajnik je bil odlični pravnik in celo v najtežjih časih slovenstva na Sp. Štajerskem odločen Slovenec, ki je v 80 letih preteklega stoletja tudi kandidiral na slov. listi za dež. zbor štajerski, žal brezuspešno. Po splošno prikljubljenem pravniku in družabniku žaluje ves kozlanski okraj. — Ugledno ljubljansko rodbino Mazi je zadela hud udarec. Neizprosna smrt ji je ugrabila komaj 7 letnega sinčka Boruta, ki ga bodo položili danes k večnemu počitku. Pogreb se bo vršil ob 15. iz državne bolnice. — Pokojnika blag spomin, preostali naši iskreno sožalje!

Popoln užitek

Imate v gledališču pri

Novočlanovemu Hermanu Celjskemu

le tedaj, če popreje prečitate njegovo dramo v knjigi, ki jo je izdala

Knjižarna Tiskovne zadruga v Ljubljani

Broširana velja Din 40.—, v platno vezana Din 48.—

nam predsedništvom českoslovaške vlade. Namen razstave je predložiti sliko kulturne razvoja českoslovaške od njenega osvojenja. Razstavi prostor obsega 30 ha. Poleg velike razstavnice palače, koje ploškov meri 16.000 m², bo še 15 drugih paviljonov v skupni razstavnici ploškov 30.000 kvadratnih metrov. Razstava bo vsebovala sledeče oddelke: šolstvo, človek in živa narava, človek in neživa narava, pravo in država, duševno življenje človeka in umetnost. — Brno kot središče Moravske je za obiskovalca dobro izhodišče k izletom v Moravski Kras z Mačoho in Sloupskymi jamami v znana kopališča Luhačovice, Trenčanske Toplice, Píštyn in v center železarske industrije, Moravsko Ostravo. Za obisk razstave se dobi brezplačni vizit pri českoslovaškem konzulatu v Ljubljani.

Iz uradnega lista. »Uradni list Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 44. letošnji številki navodila za uporabljanje člena 130. finančnega zakona za leto 1928-29 naredbo generalne direktorije davkov, s katero se ukinja nekatere sreske uprave finančne kontrole in se njih oddelki podrejuje drugim sreskim upravam ter razglas o novi emisiji pivskih znamk.

Zahvala društvu »Skrb za mladino«. P. n. trgovcem, ki so za tombolo društva »Skrb za mladino« darovali v blagu ali v denarju in vsem ostalim, ki so pripomogli, da je tombola dobro uspeša, se odbor najiskrenejše zahvaljuje s prošnjo, da nam i v bodoče ostanejo naklonjeni. — Odbor.

Sprejem umobolnih oseb na opazovalni oddelki v Ljubljani. Kakor se uradno razglasa, je ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani preklicalo razglas št. 4161, objavljen v »Uradnem listu« dne 20. septembra 1927. s pripombo, da zadošča odslej za sprejem umobolnih oseb na opazovalni oddelki splošne bolnice v Ljubljani zgolj zakonito predpisano zdravniško sprejemno izpovednico.

O BLEKE

letne in spomladanske, plašče v veliki izbiri, najnovejši modeli, kupite najugodnejše
P. MAGDIČ, LJUBLJANA.
Oglejte si izložbe.

Smrtina nesreča v črnomeljskem premogovniku. Iz Črnomlja nam poročajo: V ponedeljek so delali rudniški koparji kakor navadno v rovih. Okoli 10. ure je kopar France Jakšič odšel v svojo omarico po potreben strelivo. Komaj dve minuti za tem se je zaslišala silovita detonacija. Jakšičeve mu tovariši kopač, ki je bil komaj 10 metrov oddaljen od mesta eksplozije se ni nič zgodilo, samo klobuk mu je vrgel z glave. Usodnejša pa je bila nesreča za Jakšiča. Ko so prihiteli tovariši na pomoč, so našli Jakšiča razmesarjenega na tleh. Grozna eksplozija je ga vrgla ob strop in steno, ter mu razbila glavo polomila obe nogi. Smrt je nastopila hipoma. Pokojnik je bil prijeten tovariši in zelo vester rudar. Zapuščica žena in otroke. Blag mu spomin!

Elektrika usmrtila delavca. Delavec električne centrale pri Ljubškem se je predvčerajšnjim preveč približal prostoru visoke električne napetosti, kjer ga je pri kablu prešinil električni tok. Delavec je stal na mestu mrtve.

„ČRNI PIRAT“

zasledovan od bojne brodovja. — Upati je, da da pride zasledovalcem kmalu v roke.

Nesreča v mlinu. V motornem mlinu Franja Hendricha v Osijeku se je v ponedeljek pripetila nesreča, ki bo najbrže zahtevala človeško žrtve. Kurjača Stepana Vajdo je bil zaposlen pri transmissijskem stolju, je zagrabila transmissija in mu polomila prsni koš. Na srečo je neki tovariš takoj opazil neizodno in ustavil stroj in ponesrečenca so v nezavestnem stanju prepeljali v bolnico, vendar pa ni upanja, da bi ostal pri življenju.

Odkopavanje groba cara Dušana. Ministrstvo ver je odobrilo kredit v znesku 30 tisoč dinarjev za odkopavanje groba cara Dušana, ki se nahaja v cerkvi sv. Arhangelja v Prizrenu. Tudi izkopavanje starin v starodavnem mestu Stobi ob Vardaru se bo letos nadaljevalo. V to svrhu je odprt kredit v znesku 50.000 Din.

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno

ADRIA prašek za pecivo

Samomor bolničarke. V državni bolnici v Sarajevu je bila nameščena bolničarka Jokica Gjukic, rodno iz Banjaluke. V zadnjem času so se pojavili pri njej znaki duševne depresije. Dne 2. maja je zapustila bolnico ter se vrnila šele čez tri dni. Rekla je, da je obiskala svojo mater. Drugo jutro so jo našli mrtvo v njeni sobi. Zavžila je močan sublimat. Zapustila je listek, da se težko loči od sveta, da pa je tako božja volja. Pravi vzrok samomora ni znan.

Kaj povzroča neredno odvajanje? Ko pride hrana v želodec, se takoj izločijo velike količine želodčnih sokov. Ako se jih izloči preveč, postane hrana kislá masa v fermentaciji, ki ostane v želodcu več ur in povzroča občutne bolečine. Ako vzamete malo praška »MAGNA« v mali količini vode, čim občutite bolečine, bodo izginile vse neugodnosti in krči, ker prašek »MAGNA« odstranjuje odvisno kislo, ustavlja fermentacijo, ublažuje in zdravi upaljeno membrano želodca ter tako vrača takoj in brez bolečin redno prebavo.

Trdovratno zaprtje, hemoroidi, črevesne katarje, napetost, bolečine v bokih odstrani s priradno »Franz-Josefov« grenčico, ako zjutraj in zvečer izpilje malo kuplo. Znanstveniki zdravilne vede trdijo, da je »Franz-Josefova« grenčica uporabljiva celo pri ranjenem črevesu, brez vsakih bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Obledela obele barva v različnih barvah in pisira tovarna Jos. Relch.

Iz Ljubljane

Francoska predavanja. V četrtek 10. maja ob 18. uri bo v zbornični dvorani na univerzi predaval g. Guerlin du Guer, profesor na univerzi v Lillu, o severno francoskih industrijskih krajih. Predavanje se bo vršilo s skioptičnimi slikami. — V petek 11. maja ob 18. uri bo v zbornični dvorani na univerzi predaval g. Robert Redslöb, prof. mednarodnega prava na univerzi v Strassbourgu, o francoski revoluciji in človečanskih pravicah. V soboto 12. maja bo ob 11. predaval v balkonski dvorani na univerzi g. Robert Redslöb o Društvu narodov. Predavanje se bo vršilo pod pokroviteljstvom akademskega društva za Društvo narodov. Isti dan ob 18. uri bo predaval v zbornični dvorani na univerzi g. Robert Redslöb o Alzaciji. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

Anketa Zveze stavbnih zadrug. Kakor smo že v nedeljski številki poročali, se bo vršila v četrtek 10. t. m. v Mestni posvetovalnici v Ljubljani anketa o gradbeni akciji občin in oblasti ter zadrug. Naknadno nam javljajo, da se vrši ta anketa ob določenem dnevu ob 18. uri. K tej anketi se vabijo stavbne zadruge, vsi merodajni faktorji in vsi oni, ki se interesirajo za gradbeno akcijo zadrug.

Bajtar, registrovana stavbna in kreditna zadruga železniških uslužbencev v Ljubljani r. z. z. o. z. poziva vse svoje člane, ki nameravajo še tekom tega leta graditi hišice, da se zanesljivo udeležijo v soboto dne 12. maja t. l. ob pol 8. zvečer v steklenem salonu restavracije na ljubljanskem glavnem kolodvoru sestanka, kjer jim bo načelnik zadruga dal zelo važna navodila in v zvezi s tem se bo izvršil potreben popis, ki ga mora zadruga predložiti »Ljubljanske« mu oblastnemu odboru. — Načelnstvo. 896

Ljubiteljem pristoih pirotskih preprog

(čilimov) se nudi samo še nekaj časa, dokler traja zaloga, prilika za ugoden nakup po zelo znižanih cenah.

J. KOSTEVC. Sv. Petra cesta 4.

Ne preganjajte kosov! Prejeli smo: Na starem ljubljanskem pokopališču pri Sv. Kristofu so se zaredili kosi, ki vsak dan že v zgodnjem jutru žrglove svoje popevke. Pa je ptiče opazil neki mlad brezsrčnež okoli 20 let star in zdaj češče zahaja na mirnodvor streljat uboge pevce. Taki brezsrčnosti je treba odločno napraviti konec!

Iz mestnega središča TM (Članice) vseh ljubljanskih abstinentnih kol opozarjam na izlet, ki se bo vršil v nedeljo na Sv. Katarini. Zbirališče pred kavarno Evropa ob 7.45 zjutraj. — Tajnik.

Strokovno in podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev v Ljubljani priredi dne 13. t. m. ob 9. uri sv. mašo na Rožniku. — Vabi odbor. 258-a

Družabni večer! V soboto priredi SJSU »Preporoda« družabni večer, združen z akademijo in plesom. To je menda zadnja letošnja prireditev te vrste na kar se prav posebno opozarjamo. — Odbor.

Kolezija v Trnovem je dobila precejšnje število prebivalcev z novimi priselnicami, nima pa na nobeno stran urejenega primerneza pota. Cesta, ki vodi mimo trnovske cerkve, se je nasula z gramozom in sedaj vozniški vozijo še po tistem ozkem hodniku, ki je namenjen za pešpot, tako da včasih človek zagazi do gležnja v lužo ali blato. Prosimo, da nam ob hižah in plotih mestna občina nasuje z drobnim peskom, da bo mogoče hoditi.

Drva za najsiromašnejše. Mestni magistrat bo desetim najsiromašnejšim razdeljal vsak mesec drva zastoni. Drva je daroval mestnim ubogim g. Fran Šuštar, industrialec in trgovec z lesom v Ljubljani, Dolenjska cesta 12. Reflektanti naj se zgledajo na mestnem magistratu soba št. 42/II v običajnih uradnih urah.

Celo cestnih svetilk ne puste v miru. Mestni delovodja Pavel Ban je prijavil predvčerajšnjim zjutraj na Dolenjski cesti strahunke, da je zmanjkala tekom noči na izlanski cesti poleg jarka, ki ga izkopavajo čez pot, varnostna svetilka. Neznani storilec je svetilko odtrgal z veržico in obešalno ključavnico vred. Neznani tat je oskodoval mestno občino za 100 Din.

Policijski drobiž. Od ponedeljka na terek so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1. tatvina svetilke, 1. tatvina perla

Morskim razbojnikom, ki so oplenili in potopili veliko ladjo, načeljuje izredno pogumen mornar, nazvan
„ČRNI PIRAT“

1. tatvina dragocenosti, 1. poneverba, 1. prestopek kaljenja nočnega miru, 1. poškodba šipa, 4. prestopki pasjega kontumaca, 2. prestopka prekoračenja policijske ure, 1. godba brez dovoljenja, in 13. prestopkov cestno policijskega reda. Aretrani sta bili dve vlačugarici, katerih ena je morala v zapor, drugo pa zaradi bolezni v bolnico.

Zopet razbite šipe. Včeraj okrog ene ponoči je povzročil na Vidovdanski cesti pred hišo št. 14 neznan ponočnjak velikansko razburjenje. Neznane se je približal iz neke gostilne, pričel kričati ter z vsilo silo butati na okna zasebnice Antonije Loboda. Kričal je na vse pretege: »Vzemite me pod streho, drugače bom vse razbil!« Med tem, ko je pričel šipe tudi že razbijati, je razkladal na ves glas, da so ga vrgli iz gostilne, kjer ima sobo plačano, pa ga sedaj nocoje prenočiti. Ko je neznane pobil vseh 7 šip je neznano kam izginil. V tamošnjem okraju so nočni kravali izredno česti in jih po večini povzročajo kakor čep pljani zganjarčki.

Predrzen vlom v klet. Ko se je podal predvčerajšnjim delavec tobačne tovarne Valentin Rojc, stanujoči na Rimski cesti št. 5 v svojo klet, je presenečen ugotovil, da je bil v klet izvršen drzen vlom. Neznani zlit kovec je odnesel par še dobrih moških čevljev, obenem pa si prisvojil majhen zabojček v katerem so se nahajale razne dragocenosti. Uzmovč je ukradel zlat prstan, dva para zlatih uhanov, tri ženske obratne veržice in več drugih dragocenosti v skupni vrednosti nad 1200 Din.

Pozor pred sleparskimi prodajalci preprog! V Ljubljani sta se pred dnevi pojavila dva židovska preprodajalca različnih preprog, ki sta pri svojem poslu »nasamarila« več odjemalcev. Ker so preproge izgledale zelo fino izdelane, sta tudi zahtevala strahovito visoke cene. Dejansko pa so bile preproge čisto navadno tovarniško delo brez vsake večje vrednosti, napravljene površ iz slabega materiala. Sleparska preprodajalca sta baje že izginila iz Ljubljane, vendar pa se ugoteva v kratkem vrniti. Zato pozor pred takimi kupčijami!

Čigava je sukinja? Policijski organi so pred par dnevi zaplenili pri neki vlovljeni tatinski družbi med razno drugo obleko tudi črno moško suktnjo, podloženo s seržom. Sukinja je bila brčkone last mladeniča v starosti od 15 do 18 let. Ker policijski lastnik suktnje ni znan, naj se javi sam na policiji.

Iz Maribora

Ljudska univerza v Mariboru. Namestnik dobrodelni bolgarski koncert je preložen za nedeljo čez zaradi nastopa Glasbene Matice. V petek 10. t. m. ni nobene prireditve. Ljudska univerza v Mariboru priredi prvi majniški izlet (pri lepem vremenu) v nedeljo 13. maja in sicer na prekrasni Remšnik. Tam si ogledamo tudi prazgodovinske izkopnine. Odhod z glavnega kolodvora ob 5.30 zjutraj, vrnitev ob 9. zvečer. Ustmene in pismene prijave proti polovici 25 Din sprejema g. prof. Kos. Koroševa ulica 2. On sprejema tudi prijave za celjski izlet, ki se bo vršil v nedeljo 20. maja (položitev 50 Din).

Letošnje porotno zasedanje pri mariborskem okrožnem sodišču se bo začelo okoli 10. junija. Preteklo soboto so bili izžrebani porotniki. Kakor doznavamo, pride to pot na razpravo med drugimi tudi zadeva uradne poneverbe pri okrajnem sodišču v Gor. Radgoni, o kateri je »Jutro« že obširneje poročalo. Obravnavalo se bo tudi nekaj umorov.

Pogreb nesrečne žrtve na Felberjevem otoku. Predvčerajšnjim so iz Preloga v Medjimurju prepeljali tamkaj naplavljenega trupelce 7 letne Silvice Lešnikove, ki se je, kakor smo že javili, smrtno ponesrečila v družbi svoje matere in sestre pri Felberjevem otoku. Pogreba se je udeležilo v Mariboru mnogo občinstva, med njimi tudi več razredov dekliške šole pod vodstvom šolskih sester. Težko prizadeti kolarski mojster g. Lešnik še vedno pogreša drugo hčerko Danico.

Posredovalec dela prenehal izhajati. Od meseca marca je izhajal kot desetdnevnik v Mariboru »Posredovalec dela«, ki se je pečal z vprašanjem brezposelnosti in je prinašal naslove prostih služb za duševne in telesne delavce iz vse države. Lastnik lista ni našel dovolj razumevanja v javnosti, zaradi česar je moral ustaviti izdajanje.

Iz Celja

Državljanška prisega. Pri sreskem poglavarstvu v Celju sta položila državljansko prisego šolska sestra Benjamina Jagrova in čevljarški pomočnik v Zavodu Karl Just Grilanc.

Edinost, izobraževalna organizacija napredne mladine v Celju bo priredila 10. t. m. ob 20. uri v klubovi sobi celjskega doma predavanje o učitelja Preloga o Zrinjskem in Frankopanu. Vabljene poleč članov tudi prijatelji društva! — Dne 17. t. m. bo izlet na stari grad, kjer se bo vršilo predavanje o celjskih grobih.

Zborovanje slovenskih vojakov iz svetovne vojne se bo vršilo v Petrovčah 17. t. m. Udeležili se ga bodo bivši rojaki iz vse Slovenije.

Neprestano deževje v celjski kotlini ogroža vse okraj s poplavi in povzroča kmetovalcem obilo škoda. Ako bo še nekaj časa deževalo bo uničen ves krompir, ker bo segnil. Sadja bo zelo malo, ker ne more cvet prašiti. Savinja zopet narašča in grozi že itak premočena polja poplavit.

Dijaško kuhinjo v Celju je nabral g. Alojzij Mastnak, veletrgovec v Celju, o priliki poroke g. Milene dr. Fischer-Stepančičeve 435 Din.

Porota

Goljufije France Pravstove s srečkami.

Danes se je morala zagovarjati pred poroto zaradi hudodelstva goljufije 19letna France Pravstova, veliko dekle, kostanjevih pristrženih las, dokaj prikupljive zunanjosti, po poklicu trgovska pomočnica iz Prebabečeva. Lani junija je v škofljemskem okraju priporočala ljudem nakup srečk vojne škode. France Balaničeva ji je dala 1000 Din za srečko, a obdolženka ji je izročila prospekt, ki ga je lahkoverna kmetica smatrala za srečko.

Mariji Pogačnikovi na Jamniku je dejala lani julija, da je njena srečka zadelala 45.000 Din in da mora plačati še neporavnanih obrokov v znesku 1620 Din. To ji pa še ni bilo dovolj. Dne 6. septembra je zopet prišla in ji povedala, da je zadelala celih 550 tisoč Din in da mora plačati še 2435 Din, sicer bo dobitek zapadel. Seveda ji je Pogačnikova tudi ta znesek izročila. Istotako je storila tudi v Zg. Lipnici s Katro Rogacevo, ki ji je izplačala 4420 Din. avgusta pa z Ivano Debeljakovo v Zg. Dobravi, ki ji je dala 500 Din.

Tudi Marijo Fajfarjevo v Vopovljah je tako preslepala ter jo nalagala, da je zadelala 56.000 Din. Fajfarjeva ji je dala za neporavnane obroke z veseljem še 976 Din, čez tri dni pa še 1220 Din. Skupaj je ogoljufala Pravstova lahkoverna kmetica za 14.021 Din.

Predsednik današnjih dveh razprav je bil višji svetnik Mladič, tožilstvo sta bila svetnik dr. Sajovic in okrajni sodnik Hudnik. dočim je bil zastopnik državnega pravnika državni pravnik Lavrenčak. Pravstovo je zagovarjal odvetnik dr. Krejčič.

Obtoženka je vse svoje sleparije odkrito priznala. Po temperamentnem govoru zagovornika dr. Krejčiča, ki je opozarjal na dejstvo, da je bila obtoženka že zgodaj prepuščena sebi in da je morala s 17 leti daleč za krumom, mesto da bi jo starši imeli doma, je stavil senat porotnikom tri vprašanja glede krivde: prvo glede goljufije z zneskom, ki jih je prejela, drugo glede poizkušene goljufije in tretje, če je prigoljufana vsota presegala 10.000 Din.

Porotniki so vprašanja o krivdi potrdili, kakor je bila Pravstova obsojena na eno leto težke ječe in en post vsaka dva meseca.

Poneverba Petra Frantarja v Trzinu.

Peter Frantar, 27letni delavec v Trzinu, je kaznovan, da služi od leta 1923. za hlapca pri posestniku in tovarnarju Karlu Globočniku v Trzinu. Dostavljal in vozil je pivo gostilničarjem v trzinem okraju in ob enem kasiral denar za dobavljeno pivo, pri čemer je poneveril nad 45.000 Din.

Obtoženec je čvrst, čokant fant, s precej prebrisanim obrazom.

Predsednik: — Ali priznate poneverbo? — Da!

— Globočniku ste že nekaj vrnil? — Da; dal sem mu tudi mobilijo, ki sem si jo nabavil, ko sem se oženil.

Tovarnar Karol Globočnik je izpovedal, da je obtoženec razvažal pivo od leta 1925. Nepoštenega manipuliranja dolgo časa ni opazil. Odškodovane vsote mu je obtoženec povrnil približno 17.060 Din.

Senat je stavil porotnikom samo eno vprašanje glede krivde hudodelstva poneverbe, v skupnem znesku 45.257 Din. Porotniki so vprašanje o krivdi soglasno potrdili, kakor je bil Peter Frantar obsojen zaradi hudodelstva poneverbe na 20 mesecev težke ječe.

Jutri se bo vršila razprava proti Mariji Streharjevi zaradi hudodelstva goljufije.

Iz Kranja

r— Shod poslanca Pucelja v Kranju. Pretekli ponedeljek se je vršil pri Mayerju shod, na katerem je podal narodni poslanec gosp. Pucelj zanimivo poročilo o sedanjem političnem položaju. Njegova izjava je o dosedanjih korakih in bojih KDK v parlamentu za zboljšanje gospodarskega položaja, zlasti Hrvatov in Slovencev ter ostru kritika dvorne politike klerikalne stranke so napravila na poslušalce globok vtis. Zborovanja so se udeležili v lepem številu kmečki zaupniki iz cele Gorenjske. Škoda, da ni bilo zborovanje razglašeno tudi v Kranju, da bi se ga udeležili tudi domačini. Shodu so prisostvovali med drugimi mestni župan gosp. Pir, član ljubljanskega občinskega kluba SDS gosp. Likozar, dekan gosp. Koblar, župan gosp. Ažman iz Lesc itd.

r— Razširjenje električnega omrežja. Elektranar Pavel Mayr in drug, bo v kratkem razširila električno omrežje. S tokom bo oskrbovala vse eno stanovanjske hiše, ki so jih zgradili tekom zadnjih dveh let.

r— Tatvina razpela. Preteklo nedeljo so neznani zlikovci odnesli iz male kapelice poleg župne cerkve v Stražišču božje razpelo, pol metra veliko in pozlačeno, vredno okoli 3000 Din. Uvedena je stroga preiskava. Tatvine so osumljeni cigani.

r— Proslava materinskega dneva. Kolo jugoslovnskih sester bo proslavilo materinski dan na ta način, da bo vzporedno v četrtek 10. t. m. ob 16. uri, v petek 11. t. m. ob 19.30 uri in v nedeljo 13. t. m. ob 17. uri v gledališki dvorani Narodnega doma mladinsko spevoigro »V kraljestvu palčkov«. Pri igri bo sodelovala osnovna šola iz Kranja. Prva predstava je namenjena samo šolski mladini iz mesta in okolice.

Iz Jesenic

r— Dramatični odsek Sokolskega društva na Jesenicah uprizori nocoj, v sredo, ob 20 ljubavno dramo »Mladost«. Drama »Mladost« je sedaj tudi na repertoarju ljubljanskega gledališča. Več je razvidno z lepavok.

r— Tombola Sokolskega društva na Javorniku. V nedeljo se je vršila velika javna tombola Sokolskega društva Koroška Bela-Javornik in je bila kljub zelo slabemu vremenu prav dobro obiskana. Številni kasni dobitki so privabili ogromno ljudstva od blizu in daleč, zlasti natrpani so

bili vlaki vseh smeri, kar je živ izraz sodanijh materialističnih časov. Prvi glavni dobitek, konja z vozom, je zadel g. Ivan Rabič, čevljar z Jesenic; drugi dobitek, kravo, gospa Pepca Ravnik, sopraga ključničarja s Save; tretji dobitek, kuhinjsko opravilo, g. Ivan Markovič, predelavec na Savi; četrti dobitek, lepo otomano, g. Jože Pristov, tov. delavec iz Javornika; peti dobitek, moško kolo, Franc Poljnar, lovec, Javorniški rovt; šesti dobitek, vrečo moka, Jože Grile iz Dobrave. Obžalovati je le, da se tombola zaradi slabega vremena ni preložila na poznejši čas, kar bi družstvu doneslo gotovo lepši gnotni uspeh v prid notranje opreme dograjenega Sokolskega doma.

Iz Novega mesta

n— Kolo jug. sester v Novem mestu je imelo pred kratkim svoj občni zbor. Iz poročila ge. tajnice smo posneli, da je društvo neumorno delovalo na karitativnem področju. Podružnica je s sodelovanjem tukajšnje gimnazije in obeh osnovnih šol obhajala Materinski dan z večjo prireditvijo, ki je uspela moralno in gnotno nad vse lepof. Dohodke cvetličnega dne, prodaja oljk pred Vel. nočjo, darovi raznih dobrot, pri prispevke mestne občine so porabile Kolašice v dobrodelne namene. O Veliki noči in Božiču so obdarile 25 — 30 revežev, oz. družin z obleko, živili in denarjem. Božičnico so priredile 24 otrokom in jih obdarovale z obleko, čevlji ali perilom in pecivom Na morje so poslale na svoje stroške dva otroka Za Dečji dom na morju so prispevale s 1000 Din. Mnogim revežem in hednim materam so pomagale z večkratnimi podporami. Kakor marljive čebelice zbirajo Kolašice prispevke, vsak najmanjši dar jim je dobrodošel — in prav je tako, saj je vedno več onih, ki se obračajo do društva za pomoč. V poročilih bi zopet rade poslane nekaj bolehnih otrok k morju, zato bodo priredile 13 t. m. cvetlični dan in 3. junija javno tombolo.

Iz Trbovelj

t— Smrtina kosa. Umrli so: Janko Jesih, poduradnik v p., 25 let; Jakob Kovarič, rudn. poduradnik, 29 let; Ana Kalanova, hči rudarja, 9 mes.; Nikolaj Volaj, rudar, 29 let; Radovan Mauser, sin mesarja, 45 dni.

t— Pogozdovanje. Pred kratkim so zasadili z mladimi sadikami v občinskih gozdovih vsa ona mesta, ki so jih izsekali, ker je uničil dreve smrekov lubadar. V gozdu nad starih pokopališčem so zasadili 8000 smrekovih sadik, v gozdu Klečica 630 smrekovih in 300 dolgoiglastih borovih sadik, pri zajetju nad Planinsko vasjo 400 smrekovih in 1700 dolgoiglastih borovih sadik. Smrekove sadike so iz lastnih gozdov, borove pa iz rudniške drevnesnice.

t— Obrtnonadaljevalna šola v Hrastniku bo zaključila šolsko leto v nedeljo 13. t. m. s šolsko razstavo. Razstava bo odprta od 8. do 16. ure.

Sport

I. kolo kolesarskega državnega prvenstva.

Kolesarsko društvo »Sora« je priredilo spomladanske otvoritvene dirke; ob tej priliki se je vršilo tudi I. kolo državnega prvenstvenih dirk. Vreme je bilo neugodno, ceste pa slabe. Dirka se je končala brez vsake nezgode, kontrolno in obratno službo so vršili člani motoodseka Ilirije.

Rezultati so naslednji:
Glavna skupina (startalo 8, km 50). 1. Kosmatin (Primorje) 2:03:35, 2. Solar (Ilirija) 2:03:35, 3. Peršin (Ilirija) 2:03:35, 4. Zanoščak (Primorje) 2:03:35, 5. Meze (Ilirija) 2:03:35, 6. Abulnar (Prim.) 2:13:8, 7. Valant (Primorje) 2:13:10, 8. Bremc (Sora) 2:15.

Juniorji (startalo 11 dirkačev, 30 km): 1. Goltes (Ilirija) 1:21:44, 2. Visjak (Ilirija) 1:21:44, 3. Dolničar (Sora) 1:22:16, 4. Gregor (Ilirija) 1:23:27, 5. Dobnikar (Sora) 1:24:42, 6. Čihlar (Primorje) 1:24:42, 7. Perovič (Primorje) 1:30:18, 8. Ziberna (Sora) 1:30:19.

Kolesarska dirka na Vranskem. V nedeljo dne 13. t. m. se vršila velika propagandna dirka na Vransko, 20. t. m. drugo kolo prvenstvenih dirk na 75 km, za juniorje na 50 km in tretje kolo na 100 km in 50 km dne 3. junija t. l.

SK Jadran. Danes zvečer ob 20. seja upravnega odbora v Narodni kavarni. — SK Svoboda. Danes in v petek 11. t. m. od 17. dalje trening na igrišču SK Ilirije. Garderoba pri Kovachu. Sledeči naj se treninga sigurno udeležijo: Papler, Novak, Večerin, Batič, Gabršček, Boncl, Breznik, Potrat, Korbar, Seme, Jereb, Šušnik; rez. Zeman, Habicht, Zore. — Načelnik.

Motoklub Celje priredi v četrtek 10. maja predavanje o temi: »Kako lahko postane vsak interesen motoklicističnega pokreta lastnik motornega kolesa«. Predavanje se vrši v klubovi sobi restavracije g. Zumra, Glavni trg I (vhod z Gosposke ulice) ob 20. uri. Vabljeni so vsi zainteresenti.

Lep uspeh ljubljanskega Slovana v Oslju. Nedavno so se vršila v Oslju tekmovanja za prvenstvo Osljskega v boks, pri katerih si je priboril ljubljanski slovan, pri čemer je bil prvak prvaka lahke kategorije.

Službeno iz LLAP. LLAP. razpisuje za leto 1928. sledeče prireditve: Prireditve: LLAP. : 28.5. Stafeta za prehodno darilo Jutra; 24. 6. Damsko prvenstvo LLAP.; 30. 6. Moško prvenstvo LLAP.; 15. in 16. 7. Srednješolski meeting in Damski troboj; 21. 6. Stafeta: Ljubljana—Kranj za Jadranov pokal; 6. 5. Stafeta za Schwabov pokal; 14. in 15. VII. Državno prvenstvo v Ljubljani; 23. 9. Dvomeč: Zagreb—Ljubljana v Zagrebu. — Prireditve SK Ilirije: 19. 5. Juniorski miting za dame; 7. 6. Nacionalni miting za gospode. — Nacionalni miting za dame; 2. 9. Nacionalni jun. miting za moške. — Prireditve ASK Primorje: 9. in 10. 6. Prireditve po dolžnosti; 8. in 9. 9. Dvomeč s Celovcem v Celovcu. — Prireditve SK Rapid: 15. 7. Klubski miting. — Prireditve: SK Ptuj: 29. 7. Nacionalni miting; 23. 9. Internac. miting. — Prireditve Sportne rep. Ljubljanske univerze: 20. 5. Akademsko prvenstvo Morabitne spremembe razporeda navedenega programa se bodo naknadno objavile. Opozarjajo se klubi, da je predlagati LLAP prijave prireditve v 6 (šestih) izvodih in to najpozneje 4 (štiri) tedne pred prireditvijo. — Tajnik II.

Gospodarstvo

— Načrt uredbe o protokolaciji trdki. V ministrstvu za trgovino in industrijo je bil pred kratkim dovršen načrt uredbe o protokolaciji trdki, ki je naletel na neupravičen odpor beograjske Obrtne zbornice in Trgovske zbornice. Obrtna zbornica je poslala ministrstvu za trgovino in industrijo protest proti nameravani omejitvi protokolacije na večje trdke, dočim bi manjše trdke imele samo obrtni list. Temu protestu se je pridružila tudi beograjska Trgovska zbornica, ki se protivi tudi protokoliranju pri sodišču (v Srbiji se vrši protokolacija pri zbornicah). Ta odpor beograjskih zbornic proti moderni ureditvi protokoliranja trdki je popolnoma neupravičen, kajti v vseh modernih državah velja protokolacija samo za večje trdke, ki plačujejo gotovi minimum pridobnine. Tudi pri nas veljavni stari avstrijski predpisi zahtevajo za protokolacijo minimum pridobnine, ta omjiljev pa je zaradi devalvacije valute postala iluzorna. Naša sodišča silijo na podlagi teh predpisov tudi male trgovce, da se protokolirajo, zato je skrajni čas, da se to vprašanje uredi na način, kakor je veljaven v drugih državah. Protokolacija bo popolnoma izgubila svoj pomen in značaj, če bo vsak najmanjši trgovec protokoliran. Tudi inozemstvo, ki je vajeno videti v protokolaciji dokaz, da obseg trgovskih poslov protokolirane trdke presega gotovi minimum, bo v tem primeru zgubilo zaupanje v vrednost protokolacije, ne glede na to, da protokolacija nalaga trgovcu večje dolžnosti glede vodenja trgovskih knjig ter mu nalaga obšutne stroške itd. V Češkoslovaški in Avstriji je bil baš iz gornjih razlogov pred leti uveden za protokolacijo trdki prav visok minimum plačane pridobnine ter so bile trdke, pri katerih pridobnina ni dosegla ta minimum, izbrisane iz trgovskega registra. Obžalovati bi bilo, če bi trgovski minister na podlagi protestov beograjskih zbornic amaknil svoj načrt, kakor se to v Beogradu pričakuje.

— Novo dolarsko posojilo Državne hipotekarne banke. Iz Beograda poročajo, da so se v zadnjem času vršila pogajanja med predstavniki Državne hipotekarne banke in ameriške finančne skupine pod vodstvom banke Seligman & Co, ki je že lani emitala v Newyorku za 12 milijonov dolarjev zastavnih listov Državne hipotekarne banke. Med Državno hipotekarno banko in skupino Seligman je dosežen načelni sporazum za najetje novega posojila. Banka Seligman je odobrila Državni hipotekarni banki začasni preduj po potrebi v višini dveh do treh milijonov dolarjev. Za ta preduj bo Državna hipotekarna banka plačevala 7 % obresti in 1 % provizije. V zvezi z najetjem tega preduja je Državna hipotekarna banka pred dnevi zopet pričela sprejemati prošnje, za hipotekarna posojila. To sprejemanje prošnje je bilo začasno ukinjeno pri centrali in pri vseh podružnicah, izvzemši v Ljubljani in Zagrebu.

— Albanska Narodna banka. Po letnem poročilu Albanske Narodne banke je bilo preteklo leto za razvoj albanskega gospodarstva manj ugodno. Potresi v okolici Drača so povzročili precejšnjo škodo, prav tako suša, kateri je sledila slaba letina, ter živinske bolezni. Navzile temu pa je bilo ustanovljenih nekaj novih podjetij v gradbeni stroki, alkoholni industriji ter v industriji solarn. oavna dela so le počasi napredovala. Italijanska družba »Svea« se udeležuje v rudarstvu, v raziskavanju petrolejskih ležišč in v javnih delih. Zunanja trgovina je bila pasivna za 13.5 milijona zlatih frankov, karli izvoz je znašal 11.3. uvoz pa 24.8 milijona frankov.

Pri izvozu je bila Italija obdolžena s 57 %. Pri uvozu pa z 61.5 %. Ker je albanski narod vjen le kovanega denarja, je Albanska Narodna banka v svoji valutni politiki zelo liberalna ter je takoj v početku svojega obstoja uvedla zlati standard, to je prosto za menjavo novčanic v zlatu. Ta praksa je priromogla, da se je uporaba bankovcev v prometu počela polagoma razvijati. Obtok bankovcev se je lani dvignil od 2.39 na 6.32 milijona zlatih frankov, kritje v zlatu in devizah pa se je povečalo od 5.77 na 13.21 milijona zlatih frankov. Koncem leta je znašalo odstotno kritje obtoka z zlatom in devizami 208 %. Obtok kovanega zlatnika se je v zadnjem času ustalil ter je znašal koncem leta 632.000 frankov. Čisti dobiček banke znaša 297.000 frankov ter bo delničarjem izplačana 5 % dividenda. Ob priliki obnove zbornice, ki se je vršil v Rimu, je predsednik banke italijanski minister Albertini izjavil, da so se po vojni le Italijanski finančniki odzvali pozivu predsednika finančnega odbora Društva narodov glede ustanovitve novčanične banke v Albaniji, sedaj pa dviga inozemski banki očitek, da hoče z Italijanskim kapitalom obratno banka monopolizirati albansko gospodarstvo.

— Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Po intencijah avstrijske vlade naj bi ponovna pogajanja zaradi revizije trgovinske pogodbe med Avstrijo in našo državo po možnosti pričela že koncem maja. Avstrijska vlada je svojo željo že sporočila naši vladi, od katere pričakuje, da bo te dni določila točni termin za pričetek pogajanj.

— Občni zbori Redni občni zbor Trboveljske premogokopne družbe se bo vršil 31. t. m. v družbenih poslovnih prostorih v Ljubljani (bilanca 1927, predlagana dividenda 30 Din na delnico); redni občni zbor Prometnega zavoda za premog, d. d. v Ljubljani pa 21. t. m. v poslovnih prostorih v Ljubljani (bilanca 1927.).

— Stanje Narodne Banke 30. aprila. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram stanju od 22. aprila.) Aktiva: konvinska podlag 370.2 (+ 0.6), saldo raznih računov (te-

čajne difference deviz) 475.8 (— 50.9), posojila na menice 1254.4 (— 10), lombard 265.4 (+ 4); pasiva: obtok bankovcev 5324.7 (+ 60.3), državne terjatve 80.9 (— 130.3) obveznosti po žiru 574.1 (— 49.3), po raznih računih 800.7 (+ 64.7).

— Nova takсна pojasnila. Finančni minister je izdal pojasnilo, da priznava o izplačilu povrnjene škode za izgubo posojilke niso podvržene takšni št. 33 takse tarife. Generalni davkov je izdala rešenje, po katerem se bodo v bodoče taksirali liste, ki imajo le po vsak komad, ker se lepljenje teh listov ne more smatrati kot neka vrsta reklame.

— Nategaj za senzalska mesta na Ljubljanski borzi. Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje dve senzalski mesti za vrednote (devize, valute in efekte), ki se popolnita po potrebi. Reflektanti morajo poslati detaljirane ponudbe z zahtevanimi dokazi in z navedbo referenc do 24. t. m. tajništvo borze. Prošnje, ki so bile vložene za še oddana tri senzalska mesta se bodo upoštevale tudi pri novem tečaju. Po eventualnem imenovanju morajo reflektanti položiti kavcijo 75.000 Din.

— Posledice boja v svetovni petrolejski industriji. Iz bilance družbe Standard Oil Co., Newyork, je razvidno, da je čisti dobiček tega podjetja lani padel na 11.5 milijona dolarjev napram 32 milijonom dolarjev v l. 1926. Nazadovanje čistega dobička je posledica konkurenčnega boja v svetovni petrolejski industriji in nizkih cen zaradi nadprodukcije.

— Napovedano ukinitje omejitev glede produkcije in izvoza gremija v Angliji je dosegal povzročilo skoro 70 milijard Din škode. Ob priliki obnove zbornice Zveze angleških producentov gumija je bilo pred tedni napovedano ukinitje restriktivnih omejitev glede produkcije in izvoza gumija v angleških kolonijah potrjeno ostri kritiki. Novoizvoljeni predsednik zveze Duncan je izjavil, da se doseženo izgube, ki jih je povzročilo napovedano ukinitje, predvsem britskim državljanom, cenijo na 250 milijonov funtov ali 69.4 milijare Din.

— Dobave. Gradbeni odsek direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. t. m. ponudbe glede dobave 30 komadov litoželeznih kopic (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.) Direktija državnega rudnika v Brezi sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 4 vagonov portlandskega cementa. Direktija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 1 stružnice. — Vršile se bodo naslednje otertalne licitacije: 21. t. m. pri upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave 15.000 kg žvepla 300.000 kg amonijevga solitra in 200.000 kg kalijevega solitra; 22. t. m. pri ministrstvu za vojsko in mornarico, oddelke za mornarico v Zemunu, glede dobave raznih kovin, električnega materiala, materiala za mašenje in šamota. Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. 25. t. m. se bo vršila pri strojnem oddelku direktije državnih železnic v Ljubljani otertalna licitacija glede dobave 2 kolesnih zvezd za gonilne osi. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.)

Borze

8. maja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Razen v devizah na Trst in Newyork je vso potrebo krila Narodna banka. Devizi na Prago in Dunaj sta za malenkost popustili.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je vojna škoda pri čvrsti tendenci ponovno dvignila za 4—6 točk. Prompna se je trgovala po 445 — 447, za maj po 448 in za julij po 453. Ker je na trgu malo blaga, promet ni bil zlaten. Investicijsko je za malenkost popustilo ter je bilo zaključeno po 90.50. V bančnih vrednotah je bil promet nekoliko živahnejši. Prastredena se je nekoliko okrepila ter se je trgovala po 812.5, pozneje pa po 815. V ostalem so se trgovale: Ljubljanska kreditna po 130, Kreditna po 85 — 87, Hipo po 58.5, Jugo po 88, Etno po 190 in Srpska po 135. Med industrijskimi papirji se je Slavonija okrepila na 14 zaključek. Danica je bila zaključena po 140, Isis pa po 36, Trboveljska notira višje 530 — 540, Večve po 109 — 115.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.925, Berlin 13.5775—13.6075 (13.5925), Budimpešta 0—9.927, Bruselj 0—7.9355, Curih 109.5—109.65 (109.5) Dunaj 7.9795—8.0095 (7.9945), London 276.95—277.75 (277.35), Newyork 56.71—56.91 (56.81) Pariz 0—223.66, Praga 167.99—168.79 (168.39) Milan 298.45—300.45 (299.45).

Zagreb. Amsterdam 22.895 — 22.955, Dunaj 7.9795 — 8.0095, Berlin 13.5775—13.6075, Budimpešta 9.912 — 9.942, Milan 298.38 do 300.58, London 276.95 — 277.75, Newyork 56.71 — 56.91, Pariz 222.66 — 224.66, Praga 167.99 — 168.79, Curih 109.5 — 109.65.

Trst. Beograd 33.3 — 33.6, Dunaj 264.25 do 270.25, Praga 56.1 — 56.4, Pariz 74.55 do 74.85, London 92.55 — 92.75, Newyork 18.98 do 18.99, Curih 365 — 367, dinarji 33.25 do 33.75.

Dunaj. Beograd 12.48625 — 12.52625, Berlin 169.73 — 170.23, London 34.64125 do 34.74125, Milan 37.395 — 37.495, Newyork 709.4 — 711.9, Curih 136.71 — 137.21, dinarji 12.41 — 12.47.

Curih. Beograd 9.1925, Berlin 124.125, Newyork 518.825, London 25.32625, Pariz 20.4225, Milan 27.34, Praga 15.38, Budimpešta 90.645.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 8. maja 1928.

Višina barometra 308.8 n.

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Vel. vetra v m/s	Smer vetra in brzina v metrih	Padavine	
						Vrsta	Vreme do 7 ure
Ljubljana	8.	48.2	12	94	mirno	10	15.0
Murhor	...	49.2	12	100	mirno	10	13.0
Zagreb	...	49.6	14	95	mirno	10	19.0
Beograd	...	74.9	1	4	SE 14	8	
Sarajevo	...	74.6	21	48	SE 7	9	
Skopje	...	47	16	85	SE 10	10	
Dubrovnik	...	49	17	98	SE 8	10	1.0
Split	...	47.2	16	83	SE 18	10	1.0

Solnce vzhaja ob 4.41, zahaja ob 19.13, luna vzhaja ob 23.16, zahaja ob 6.26. Danes je bila v Ljubljani temperatura 15.0 C najvišja, 10.0 C najnižja.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Nejasno, od časa do časa padavine; temperatura bo padla.

Tržiška vremenska napoved za sredo: Mirni vetrovi z močnejšimi sunki z vzhoda — severo vzhoda; nebo oblačno, dež, pozneje spremenljivo. Temperatura od 14 do 19 stopinj. Morje razburkano.

Bukarešta 3.21, Solija 3.745, Varšava 58.15, Dunaj 73.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.1425, v Berlinu 7.358.

Elekti.

Ljubljana. Investicijsko 90.5 — 0, Celjska 1158 — 0, Ljubljanska kreditna 128 — 0, Prastredena 810 — 0, Kreditni zavod 157 do 175, Večve 105 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 5

Iz življenja in sveta

Prvi polet z raketo letos v avgustu

O malokateri tehnični napravi se je pisalo toliko kolikor se sedaj govori o raketi za polet v vesmiru. Dejstvo, da je sklenil pilot Anton Raab pogodbo z Opitom v Rüsselsheimu, je rodilo nešteto komentarjev. Šele sedaj pa se doznava, da je vse, kar se govori in piše o poletu z raketo v vesmiru le gola kombinacija.

Gotovo je samo to, da bo pilot Raab napravil več poskusov z raketnim letalom na letališču Mockau pri Lipskem.

ljajo, se nanašajo še vedno na območje zemeljske atmosfere.

Posebno se preključuje vesti, da se bo letalo vrnilo s pomočjo padala na zemljo. Letalo bo tako skonstruirano, da se bo lahko samo od sebe vrnilo k tlu. Zaradi ogromnega zračnega pritiska bo moralo imeti zelo močna krila.

Poskusni poleti se bodo delali z aparatom R. K. 9. «Grasmücke». Aeroplan bodo v to svrhu popolnoma predelali ter ga prilagodili vzgonu, ki je potreben

Letalo «Grasmücke», ki ga prikazuje naša slika, bo letelo z domnevno brzino 350 km ter se bo pognalo prvič v zrak letos meseca avgusta. Raketa se sedaj predeluje v Katzensteinovih delavnicah v Casslu. Posebnost tega letala bo, da ne bo imelo repa in da bo letelo v nasprotni smeri kakor lete navadni aeroplani, to je da pojde naprej z zadnjim delom, ki je lažji od sprednjega.

Iz Cassla tudi poročajo, da Raab odločno demantira govorice, da bi bil polet v vesmiru že gotova stvar. Raketen letalo se šele gradi, oziroma predelava; kakšne razvojne možnosti pa bo pokazalo v letalsko-tehničnem pogledu, se še ne da proročati. To bo mogoče naznačiti šele po poskusih, ki se bodo začeli čez nekaj tednov. Vodilne osebnosti casselskih tvornic izjavljajo, da slone celo vse govorice o brzini letala na kombinacijah, katerih ni mogoče postaviti na realna tla.

Konstruktorji letala v Casslu in v Rüsselsheimu so si glede uporabljivosti in sigurnosti takih letal še popolnoma v nejasnosti. Ve zavisi od poskusnih poletov in od tega, kako se bodo ti poleti obnesli. Vsekakor pa so preuranjene domneve, da bo mogoče dospeti z raketo v stratosfero. Poskusi, ki se priprav-

raketi, da se lahko požene v velikanske višine. Raab in Opel računata, da bo raketa lahko preletela 300 do 400 km, pozneje pa celo 1000 km na uro. Katzensteinove tvornice v Casslu, ki grade raketo, so se doslej izkazale posebno v gradnji lahkih in malih letalskih aparatov. Raab, Katzenstein in Opel so izredno drzni in nadarjeni letalci in javnost si obeta od njihovih vratolomnih načrtov, če ne uspeha pa vsaj nove inicijative.

«Grasmücke» je lahko letalo in tehta samo 250 kg. Raab se je baš zaradi te neznatne teže odločil, da predela letalo v raketo, seveda precej temeljito. Material za raketo bo trši in močnejši, ker zahteva velika brzina letala tudi večjo odpornost v materialu. Mesto motorja doli letalo raketno baterijo. Pogonsko silo bodo tvorili plini, ki bodo gnali letalo z lažjim delom naprej. Raketne baterije bodo nameščene tudi ob straneh pod krili. Če se Raabu in njegovim tovarišem posreči konstrukcija letala kakor si ga domišljajo, bo morda pomenilo njihovo dejanje velik preobrat v letalstvu. Največje daljave na zemlji bo potem mogoče prebroditi v nekaj urah.

njen mir, s katerim je prenašala udarce usode. V evropski politiki zadnjih 50 let je bila pokojnica izredno dobro podkovana. Pisala je tudi francoski in je izdala v tem jeziku knjigo o življenju in delu svojega moža.

Smrt jo je pobrala nenadoma. Bilo je baš na dan, ko je šla njena vnukinja k poroki. Natančno je gledala na uro ter dejala svoji komornici: «Čez pol ure bo moja vnukinja žena!» Potem je naglila glavo in umrla, kakor bi zaspala.

Senca Torquemade

Nune so obesile učenko.

V Walladolidu, starem španskem mestu, ki leži 100 milj od Madrida, se je odigrala v nekem ženskem samostanu strašna tragedija, ki prav nič ne zaostaja za mračnimi verskimi dramami iz časov španske inkvizicije. Kljub strogi prepovedi španske vlade in kljub nečloveški cenzuri je stvar prišla na dan potom tiska. Nek list v San Sebastianu jo je označil in je bil seveda zaplenjen kljub temu je za sramoto kmalu izvedel ves svet.

Španski častnik je imel hčerko, katero je pošiljal v šolo k nunam. Dekletce je bilo zelo bistro in je odkrilo, da v samostanu ni vse tako, kakor bi moglo biti. Med nunami so se dogajali takšni škandali, da je deklica očetu izjavila svojo nejevoljo do šole, katere ni hotela več posecat.

Dekletov oče je obiskal prednico samostana ter ji je razložil, da sprito take vzgoje in tje morale ne more več dovoliti svoji hčerki, da bi hodila v šolo k nunam. Opatica pa je umela očeta pregovoriti. Obljubila mu je preiskavo slučajev, na kar je oče privolil, da sme dekle še nadalje hoditi v šolo k redovnicam.

Ze drugi dan pa je hčerka zmanjkala. Oče, videvši, da otroka ni iz šole domov, je šel v samostan, a tam so mu izjavili, da je dekletce izginilo po pouku. Častnik je stekel se enkrat domov. Ko je videl, da je žrtev prevare, je brž šel na policijo in prijavil, da mu je hčerka izginila. Otroka niso mogli najti nikjer v mestu. Nato je oče začel razbijati po samostanskih vratih in s samokresom v roki prisilil vratarico samostana, da mu je odprla vhod ponoči. Ves besen je hitel iz sobe v sobo. Naposled je do-

Ze samo letos

so gospodje, ki nosijo Schwabove dežne plašče, prihranili za novo obleko. Stalno deževje zahteva od vsakogar nepremočljiv dežni plašč od trdke

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

spel na cilj — ampak grozen prizor se je nudil njegovim očem. V neki nunski celici je viselo njegovo dete na vrvi zadavljeno. Očeta je to tako razkačilo, da je segel po revolverju, začel streljati kakor iz uma ter usmrtil štiri nune. Njegova jeza je bila tem svetlejša, ker so mu nune prej hotele onemogočiti dostop v sobo ter so se kakor zid postavile pred vrata. Preiskava je dognala, da so zločin izvršile nune iz maščevanja, ker je deklica izdala njihovo nemoralno življenje.

Afganistanski kralj v Moskvi

Aman Ulah je došel v Moskvo, kjer ga je sprejel sam Kalinin, ki je povdarjal v pozdravnem nagovoru, da izhajajo Afganci in Rusi od enih in istih prednikov. Aman Ulah se je Kalininu za njegovo prijazno ugotovitev zahvalil in je izjavil, da bo njegova dežela po njegovem povratku uvedla novosti, ki jih je videl v zapadnih evropskih krajih. Potem se je afganisti kralj razgovarjal s Čičerinom, ki mu je predlagal sklenitev nevtralizacijske pogodbe z Rusijo. Temu razgovoru so prisostvovali tudi drugi diplomati, s katerimi se je razgovarjal afganisti kralj kakor z dobrimi znanci.

Kapitan Broad

Je dosegel te dni na Angleškem 3 nove hitrostne rekorde v zraku: s 1000 kg tovora na 100 in na 500 km ter s 500 kg tovora na 500 km. Sedanja razdelitev vseh 72 svetovnih rekordov v aeronavtilki na posamezne države je sledeča: Združene države imajo 23, Nemčija 21, Francoska 12, Angleška in Švicarska vsaka po 5, Italija 3, Češkoslovaška 2 in Ogrska 1.

Nevaren ljubljene

Znana ameriška filmska zvezda Bebe Daniels pestuje svojo najljubšo žival: mladega leoparda precej velikih dimenzij.

Junakinja diktatorjevega ljubavnega romana

Pred nekaj dnevi je «Jutro» objavilo sliko g. Mercedes Nini Castellanos, bogate španske plemkinje, ki postane v kratkem žena diktatorja Prima de Rive.

Španski diktator je že prekoračil 50. leto, njegova nevesta pa šteje šele 30 pomladi. Seznanila sta se leta 1921, ko je bil general de Rivera poveljnik Madrida, Nini Castellanos pa bolničarka v nekem bolniškem zavodu. De Rivera je prišel v ta zavod na inspekcijo. Govoril je z njo čisto službeno in se ji je pritožil, da se v bolnici slabo postopa z bolniki. Nini Castellanos si je dobro zapomnila generalovo pritožbo in po njeni zaslugi so se razmere v bolnici kmalu izboljšale. Ze pri drugi inspekciji so se pokazali sadovi tega izboljšanja. General, ki je drugače znan kot strog in siten človek, je postal naenkrat nežen in se je posiljal zanimal ne le za bolnico, ampak tudi za lepo bolničarko. Tako se je začela idila, ki se je nadaljevala s simpatijo in končala z zaroko.

Diktatorjeva nevesta se je rodila v Stockholmu. Njen oče, markiz San Felix je bil tamkaj španski poslanik. Mlada dama je bila odgojena v inozemstvu,

pozneje pa je prišla v svojo pravo domovino, katero bo osrečila sedaj še s tem, da ji bo rodila otroke.

Dva dijamantnika

V Ramonchampu (Vogez) sta praznovala te dni dijamantno poroko zakonca Lamboloz-Maurice. Oba števeta 84 let.

A. Novačan, Herman Celjski

(Po premijeri.)

To, kar so se nadejali vsi, ki poznajo in čislajo krepko pripovedniško pero najmarkantnejšega sodobnega slovenskega vasi Antona Novačana, se je uresničilo: Po «Veleji», dramki, ki sicer še pričuje o literarni konstrukciji, a se že iskri od življenjske sile in se po tehniki in po stilu približuje pravi dramski umetnosti, smo dobili «Hermana Celjskega». Nova Novačanova drama, čije ljubljanske premijere je pravkar za nami, znači v avtorjevem dramskem razvoju mogočen — dejal bi: novačansko silen korak naprej. Pa ne samo v avtorjevem razvoju, marveč v slovenski drami sploh, zlasti pa še v zgodovinski. Če primerjamo do prevratne zgodovinske tragedije in drame z Zupančičevim «Veroniko Deseniško» in z Novačanovim «Hermanom», opazimo napredek v vseh smereh: avtor našega časa je polnejši, silnejši v svojem delu; tehniko obvladuje izdatno boljše in ni več s svojim talentom njen ujetnik. Dramatis personae oblikuje z večjo plastiko in jim daje več življenja nego učenci romantične in klasične nemške dramatike. Do neke mere je to posledica znatno intenzivnejšega gledališkega življenja pri nas in nemara tudi šolanja pri Shakespearju, ki ga dobivamo Slovenci v prevodu, kakor jih je malo v ogromni shakespearejanski literaturi.

Naša dramatika torej napreduje in slovenska drama nastaja. Drama, ki si bo po svoji sili, priložnosti in kvaliteti hoče več priborila pot daleč čez meje našega jezika, drama, ki bo pri nas še dolgo na odru, drama za vse generacije, — klasična slovenska drama!

Zanimiva bo paralela med Zupančičevim «Veroniko Deseniško» in Novačanovim «Hermanom Celjskim», ki se uprav vsiljuje naši literarni kritiki. Videlo se bo, kako sta dva različna temperamentalna oblikovalca isto stvar. Dočim se Zupančič vidi — in to postavljam le kot impresijo — goethejevski ubran, globok, mirnosnojuhi duh, ki gleda preteklost skozi rahlo tancujočo pesniških vizij, je Novačan shakespearejansko širok, nemiren in strasten oblikovalec preteklosti. Zupančič je lirik, Novačan pa je v jedru epik. Zato bo «Veronika Deseniška» vedno ostala svetla knjiga za ubrane, umstvene in čustveno umirjene duše, dočim bomo v Novačanovi trilogiji iskali pobud k življenjski borbi, nevti čustvom in ogledala strastem. Prva bo počitek v apolinskem pokoji, druga melodija v življenjskem boju. Zakaj — ko pišem o «Hermanu», si ne morem misliti, da ne bi pisatelj svoje «Celjske kronike» dovršil. Imam dovolj razlogov za trdno vero, da bo Novačanova oblikovalna sila, ki smo jo občutili v Hermanu kot crescendo, prešla v naslednjih dveh delih v fortissimo.

V okviru čistiškega poročila bi bilo pretežno tehtati vse zreke, težke, klene strani te drame in z druge strani manj zrele, kjer se je stvarjalna moč gibal v nižji črti. Le mimogrede bodi omenjeno, da se na odru razločno čuti višek v tretjem dejanju, nato pa dejanje pada in dramatičnost pojema. Diagram se nikjer ne pomakne pod nivo, ali tu nastopajoči dogodki bi zahtevali še silnejše in polnejše oblikovanih prizorov. Na vsej črti — od začetka do konca — ostane jasen in velik, upravlja po Michelangelovo plastičen Herman II. Naj avtor izjavlja, da so mu vse osebe enako ljube; mi čutimo, da mu je bil Herman — zavestno ali podzavestno — najbližji. Herman, rodbinski despot, ki rešuje «jasno misel» pred spletkami in omahovanji človeškega srca, ta kragulj, ki z bistrimi očmi meri obzorja in veruje samo razumu, nič sruči. Take moče je imela prednesena črna Italija, taki moči so v raznih podobah v vsakem času. Njih umevanje sveta in življenja izdaja neprestano konflikte s šibkejšimi dušami. Šibki, ki jih je večina, težijo v socialnost in se radi pomehkujejo v strasteh, močni pa ustvarjajo novo družbo s pravicami individua, gospodujoč nad strastmi in nad vsemi časovnimi pojavi.

Herman in Friderik sta dve nasprotni teži o človeku v življenju. Novačan je razvil Hermanovo tezo do logične jasnosti, ob strani pa je ostal Friderik. Po vsej verjetnosti zbog tega, ker bo stopil v drugem delu na prvo mesto. Friderik je tedaj tu nedogdan. Veronikina usoda pa je dopolnjena. Spridlo Hermanovo sile in polnosti čutimo, da je njena oseba premočno platična. Težko je biti v Hermanovi senci Novačanova Veronika pa je zgodovinsko in pesniško verjetna: je polnokrvna, strastna in spletkarska žena. Ni je v vsem dovolj priščno, čisto utemeljena; morda ji je dav avtor le preveč epizodično značil, kakor da je vse, kar vstaja zoper Hermana, majhno in minljivo. Ali Veronika je žena, ki živi s strastmi, zato je v tretjem dejanju, kjer se razvema, najsilnejša in v četrtem, kjer ji gre za življenje in smrt, manj močna.

Nimam prostora, da bi samo naznačil, koliko sile je položil avtor v druge osebe. Kdo bi pozabil patra Melhiorja! Take patre je videl Aškerc v samostanski kroniki zaščiti. Pater resenane dobe, zlobikovav do podrobnosti dosledno in krepko! Tudi Eneja Silvija, Jošta Sotškega in Zida Arona Salobirja štejejo v vrsto tipov, kakor jih imamo v slovenski dramski galeriji sila malo. Koliko človeško verjetnega je dal Novačan kraljici Barbari! Dramatik druge šole bi bil napravil iz te v celjski zgodovini bolj dekorativne figure shematično podobno kraljici, dočim je Novačan podal ženo, ki v se ni izsanjala dekliških sanj in ki se ji hoče ven in rodbinskih in dinastičnih računov, v avanturistična doživlja z lepim kaplanom iz Sienne Ostale osebe so za dramo Celjskih manj pomembne — vendar sta debelustasti Herman mlajši, ki «tone v masti» in se muči s temnimi slutnjami in častilnepla Blažena dobra dvojica kova viteških časov.

Udobnost za zločince

Amerika se modernizira v vsem in ne izključuje od udobnosti, katere uvaža za vse ljudi, nikogar, niti tistih ne, ki so se pregrešili proti zakonu. Chicago mesto, ki je znan kot Eldorado zločincev v Zedinjenih državah, je sklenil zgraditi za svoje zločince prekrasno bivališče, ki v vsakem oziru odgovarja današnjemu času in modnim predpisom.

Poslopje bo ječa s 1500 celicami za zločince. Toda te celice bodo bolj podobne hotelskim sobam, kakor luknjam za delinkvente. Vsaka sobica bo imela centralno kurjavo, umivalnik s toplo in mrzlo vodo ter električni zvonec za stražnika. Tudi drugi komfort ne bo manjkal. Stroški za palačo so proračunani na 400 milijonov Din našega denarja. Vse to bodo meščani Chicaga radi žrtvovali, samo da bodo živeli njihovi zločinci udobno življenje. Ni čuda, če v takih razmerah zločini v Chicagu naraščajo in si bo v Ameriki vsak pošten državljan kmalu želel v prejšnjo ječo, kakor na trudopolno delo.

Odrsko besedilo so mestoma črtali; morda niso bile vse okrajšave enako tehnotivne in bi bilo to ali ono lahko ostalo, kakor bi se v sedanjem tekstu lahko še kaj črtalo. Taki kompromisi so zmerom subjektivni. Sporen se mi zdijo prizor s prividi; glas iz «onostranstva» učinkuje na odru nekam nasilno in kalj pesniško jasnost in verjetnost dejanja.

V celoti je Novačanov «Herman Celjski» močna in globoko prepričevalna drama; vidi se kakor srednjeveški grad na skali: temelji drže in ko vstopiš, veš, da si na trdnih tleh. Z velikim literarnim talentom, s solidnim poznavanjem zgodovine, z močnim teaterskim instinktom, z odlično fantazijo in z duhovitim kompromisom med realizmom strasti in idealizmom «boba za jasno misel» je Novačan ustvaril dramo, ki ima od romantičev močne herojske osebnosti, od klasičistov pa vedrino, jasnost in epično širino dejanja. Po «Hermanu» čakamo za največjimi namenjimi Friderika in Urha, nakar bomo lahko postavili paradoks, da ima naš narod pomembnejše zgodovinske drame nego je njegova lastna zgodovina. Tako je mogoče zlobikovati Celjske samo Celjan, potomci njihovih tlačanov, — ne kot maščevalec, marveč kot pomirjevalec in poet.

Herman je produkt slovenske širine, zato ne bi mogel nastati n. pr. v gorenjskem miljeju; v njem se odpirajo slovenska okna daleč na jug in tri zvezde kažejo pota treh narodov k usodi enega — jugoslovenskega naroda...

G. prof. O. Sest, ki se je oprijel režije te slovenske novitete je imel pred sabo teaterski hvaležni snov. Ne da se zanikati, da ima «Herman» mimo literarnih kvalitet tudi čisto teaterske, ki se dajo krasno izraziti. Tam, kjer treba, se lahko potencirajo s scenarijo, z gibanjem množic, z ansambelskimi skupinami, z glasbenimi in optičnimi efekti itd. Režiserja odkliče dober in praktičen čut za izvajanje teaterskih učinkov, zato je bila režija brez dvoma v poklicnih rokah. Mirno pa trdim, da je ostalo v sami drami še marsikaj neizrabljenega; zdaj pa zdaj je gledalec občutil, da je bila vzporeditev nekoliko sfoširana in da bi se ob daljšem dozorevanju še bolj opihila in izgledala. Tako bi se daji z ansambelskimi prizori doseči znatno večji efekt. Bicarji so vsaj pri premijeri popolnoma odrekli. V četrtem dejanju se je čutilo, kako nesimetrična je igra: med osebnostmi okoli Hermana in maso je bil v igalskem pogledu silen kontrast. In vendar bi prav ansambelski prizori silno potencialno iluzijo življenja na odru in silo zgodovinskih dejanj. Tam, kjer je avtorjeva oblikovalnost šla nižje, je klunila tudi režiserjeva, od tod bolj medel učinek četrtega dejanja.

Splošnem pa je treba režiserju priznati, da je obvladal obilen material z veščino in umevanjem. Nobenemu gledališkemu gostu ne bi bilo težko odgovoriti na vprašanje, kdo je najboljši med Novačanovi Celjani. G. Lev ar je kreiral Hermana tako močno in umetniško resnično in se je držal od začetka do konca, v vseh situacijah, na taki višini, da lahko s trdnim prepričanjem postavim njegovega Hermana na eno prvih, če ne na prvo mesto v galeriji letošnjih igalskih kreacij. Njegov Herman je imenito vtešil Novačanovo pesniško vizijo mogočnega Celjana in bi bilo sprito te neposredne učinkovitosti vsako nadaljnje razglabljanje odveč. Druga vloga, ki bi šla glede izdelanosti in že popularne učinkovitosti takoj za Hermanom, je pater Melhior gosp. Cesarja. Tudi v tej vlogi se je igralce močno približal intuitivni podobi, ki jo dobiš ob čitanju drame. Manj me je zadovoljil g. Gregorin kot Friderik, dasi je treba priznati, da je sama dramatska osebnost že manj izdelana in je zahtevala od igralca tem večje poglobitve; Gregorinov sicer izjemno zanimiv Friderik se je videl premočno odločen, zlasti še v napeti sceni med očetom in sinom. Izrazit in krepak v igri in v maski, mož na svojem mestu je bil Jošt Sotški, kreacija g. Skrbniša. Gospod Rogoz je zelo fino, morda celo prefino podal sienskega duhovna Eneja Silvija. Zlasti se je čutila finesa njegove igre v markantnem prizoru s kraljico. Izmed možkih vlog bi posebej omenil kot bolj ali manj prvoosebne: Hermana mlajšega g. Jana, Arona Salobirja g. Kosica, viteza Hvirča g. Pečka in poslanika kralja Terika g. Jermana. Med židi je bil najizrazitejši gospod Lipah. Nemeza hlapca — jetnika (g. Debevec) pa bi zamašil nekoliko drugače: taka pokveka bi ne bo za ječarja.

Značilno je, da je avtor postavil na oder samo dve izrazitejši ženi: Veroniko in Barbaro, dočim sta Blažena in jetničarka dokaj v ozadju glavnega dejanja. Veronika g. Nablocke me ni mogla ogreti. Dočim je v mnogih vlogah igralca odličnih kvalitet, ji je bila paša Veronike precej tuja. Zato je podala predvsem me vnanost, telesnost, ne pa tudi duše. V tretjem dejanju, v močnem prizoru s Hermanom, je bila na neki višini, v ostalih situacijah znatno manj. — Zdi se mi nadalje, da vloga Barbare ne leži gospej Mariji Veri v krvi. Njena kraljica je bila nekam shematična, igrana, v trenutkih s kaplanom pa ji je po mojem občutku manjkalo toplote. V nekaterih trenutkih pa so se je pokazale njene, sicer odlične igalske kvalitete. Tudi ga. Mira Danilova ni prinesla v Blaženo nič izrazitejšega, dok. Rakarjeva pa je imela dokaj brezpomembno vlogo. Ženske vloge tedaj niso bistveno pripomogle k uspehu drame.

Dekoracije so bile okusne in zmiselne (po osnutkih g. prof. Vavpotiča), efektivna je bila tudi odrska muzika po kompoziciji g. Osterca.

Rezumé: V nedeljo je bil eden najlepših večerov v slovenski dram.

B.

Dopisi

SENOVO PRI RAJHENBURGU. V nedeljo 6. t. m. so se vršile občinske volitve za občino Senovo. Do sedaj je bil ves občinski zastoparstvo pristojno klerikalno ter vedno samo ena in sicer klerikalna lista. Poldrugo leto pa je bilo geroistovstvo zoper v klerikalnih rokah Tokrat so bile postavljene 4 liste. In sicer: 1. SDS. 2. SLS. 3. tretja Kmečko-kopodarska lista in četrti SSJ. Na III. listi so bili kandidati sicer klerikalci, a vendar taki ki jim je dosedanja absolutizem presedel. Nesrečni slučaj je bil, da je nosilec III. liste dva dni pred volitvami nenadoma zaradi kapi preminul, kar je vodil II. liste seveda prišlo v dobro. Rezultati so naslednji: SDS je dobila 85 glasov in 4 odbornike. SLS 188 glasov in 9 odbornikov. Kmečko-kopodarska lista 31 glasov in 1 odbornika. SSJ 70 glasov in 3 odbornike. Četudi je nadpolovična večina v rokah šk. Kobernetta, le vendar opozicija dovolj močna, da se peko nje ne more liti.

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. S 1. majem se je v tukišnjem termalnem kopališču otvorila kopališka sezona. Kljub skrajno slabemu in hladnemu vremenu so že prišli prvi kopališki gostje, ki so pač komaj čakali otvoritve kopališča da jim zdravilna vodna moč tukišnje terme olajša neoprijetne bolečine nadležne revme. Kakor hitro pa se ne ljubijo vreme izboljša je pričakovati številnejša poseta kopaliških gostov, ki so že prijavljeni. Dolenjske Toplice so že same na sebi s svojo zdravilno vodo najboljše reklama za mnogobrojni obisk, ter so že od nekdaj priljubljene vsem, ki so jih enkrat obiskali. Kopališki gostje najdelo tu poleg učinkovitih kopeli lepe in prijazne izprehode, čist zrak, milo podnebje in blagodejni mir. — Sokolsko društvo vrši redno po sestavljenem načrtu svoje prosvetno delo, katerega važen del so predavanja in redna prosvetna šola. Prosvetni odsek je marljivo na delu zavedajoč se, da je pravi aspeh dosegljiv le potom pravste. — V nedeljo 6. t. m. se je vršil protialkoholni dan s predavanjem v šoli. O škodljivosti alkohola, teza nesrečnega zanositeljstva in škodljivca narodnega blazostanja, le predaval pred mnogobrojnimi občinstvom šolski upravitelj z D. Gregorc.

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (468 m 25 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0,7 kw). BRNO (441 m 3 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Sreda, 9. V.

BERLIN 19.30: Verdi: «Trubadur»; opera v 4. dejanjih. (Prenos iz gledališča).
FRANKFURT 20.15: Koncert ženskega zbora in orkestra.
LANGENBERG 18.: Večerni koncert solistov in orkestra.
20.15: Proslava Karla Hauptmanna. (Glasba in recitacije).
STUTTGART 20.: Koncert filharmoničnega orkestra (Uvertura in arije). Nato: «Praznik rokodelcev»; podružniška slika s petjem.
PRAGA 20.10: Koncert Griegovih skladb. 21.30: Klavirski koncert. 1. Chopin: Impromptu v F-duru, Mazurka, Valček v A-duru. 2. Schubert-Liszt: Podoknica. Gounod-Liszt: Fantazija iz opere «Faust».
LONDON 19.15: Chopinove Etude. Nato odlomki stare angleške glasbe.
20.30: Klavirski koncert. Beethoven: Sonata v B-duru.
ZAGREB 20.35: Odlomki iz Shakespearejevih dram.
BRNO 19.: Večerni koncert orkestra in solistov.
20.30: Skladbe za moški zbor. 1. Vstopnica za stoto predstavo «Prodane neveste». 2. Vnoveček: Utikej Kako.
RIM 20.45: Vokalen in instrumentalni koncert.
DUNAJ 20.30: Nestroyev večer. Nato poljuden koncert orkestra in solistov.
VARŠAVA 20.30: Orkestralni koncert.
STOCKHOLM 19.: Večerni koncert lahke glasbe. Nato komorni koncert.

Četrtek, 10. V.:

BERLIN 20.30: Orkestralni koncert. 1. Rameau-Mottl: Baletna suita. 2. Mozart: Aريا «Rop v Serailu»; uvertura. Serenada. 3. dell Acqua: Villanella. 4. Massenet: Napolitanske slike. 5. Joh. Strauss: Pomladni glasovi. 6. Offenbach: «Lepa Helena»; uvertura.
FRANKFURT 20.15: H. Zumpfe: «Farinelli»; opereta v 3. dejanjih.
LANGENBERG 20.10: Solist Robert Koppel, s sodelovanjem orkestra.
21.45: «Poet in vojna». (Solisti, zbor in orkester).
STUTTGART 20.: Motivi s plesov. (Solisti in filharmonični orkester).
PRAGA 19.15: Koncert godbe na pihala. Nato mešan večer.
LONDON 19.15: Produkcija Chopinovih etud.
20.30: Klavirski dueti. 1. Arenski: Sen. 2. Grieg: Pomladi. 3. Gounod: «Fille mon in Baucis». 4. Schubert: Podoknica. 5. Pirani: Gavota. 6. Hodge: Toccatina. 7. Joh. Strauss: Pomladni zvoki.
ZAGREB 20.: Prenos programa iz Prage.
BRNO 19.30: Razvoj pesmi. 1. Novak: Narodna poezija. 2. Schubert: Pesem. 3. Pesmi Dvořaka, Novaka, Foersterja in Musorgskega.
RIM 20.45: Ranzatova opereta «Vaški zvonovi». Nato koncert. 1. Pietri: Kvartet vagonov. 2. Leoncavallo: Kraljica rož. 3. Lombardo: Vojvodinja iz Bal Tabarina.
DUNAJ 20.05: Schubertov večer. (Solisti in simfonični orkester).
21.15: Koncert komorne glasbe za kitare.
VARŠAVA 20.15: Pevski koncert moškega zbora «Echo». Nato koncert študentskega zbora in orkestra. (Prenos iz Krakova).
STOCKHOLM 19.20: Koncert pevskega zbora.
20.15: Koncert solistov. 1. Händel: «Ornata v Eduru. 2. Glück: Aريا iz «Ornata». 3. Pesmi. 4. Chopinove skladbe. 5. Pesmi za sopran. 6. Violinske skladbe. 7. Pesmi Čajkovskega in Vienaškega.

Petek, 11. V.:

BERLIN 20.30: Proslava Karla Hauptmanna. Nato Schumannove pesmi.
21.30: Koncert na čelo. 1. Schubert: Koncert za čelo in klavir. 2. Skladbe Nardinija, Blocha in Dvořaka.
FRANKFURT 19.30: Verdi «Othello»; opera v 4. dejanjih. (Prenos iz frankfurtske opere).
LANGENBERG 20.15: Koncert solista Roberta Koppela. Nato lahka glasba.
21.45: «Poet in vojna». (Solisti, zbor in orkester).
STUTTGART 19.30: Prenos opere iz Frankfurta. Nato groteske in istorije.
PRAGA 20.: Simfonični koncert češke filharmonije. 1. Kr. Bach: Simfonijska. 2. Vivaldi: Concerto grosso. 3. Mendelssohn: Simfonijska št. 4.
LONDON 19.15: Produkcija Chopinovih etud.
19.45: Mešan večer. Nato koncert na kitare.
ZAGREB 20.35: Pripreditev naših slepcev. Nato koncert lahke glasbe.
BRNO 20.: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage.
RIM 20.45: Orkestralni in pevski koncert.
DUNAJ 20.30: Koncert avstrijskih skladateljev. Dunajska glasba.
VARŠAVA 20.15: Prenos simfoničnega koncerta iz varšavske filharmonije.
STOCKHOLM 19.45: Pevski in orkestralni koncert.

Sobota, 12. V.:

BERLIN 20.30: Dramski večer. (Enodejanski). Nato majski program. (Orkester).
FRANKFURT 20.15: Mešan večer. (Orkester, solisti itd.).
LANGENBERG 18.: Orkestralni koncert sodobnih skladateljev.
20.15: Zabaven večer. (Vesela vožnja po Renu).
STUTTGART 20.30: Komorna glasba. 1. Schubert: Nedovršeni stavek za godalni trio v B-duru. 2. Mozart: Divertimento v E-duru. Nato dramski večer.
PRAGA 19.: Prenos Smetanove opere «Tajnost» iz praškega nar. gledališča.
LONDON 19.45: Koncert vojaškega orkestra.
ZAGREB 19.30: Prenos opere iz nar. gledališča v Ljubljani.
BRNO 19.: Prenos opere iz nar. gledališča v Pragi.
RIM 21.: Giordano «Fedora»; opera v 3. dejanjih.
DUNAJ 20.15: Weiss: «Rešilni otok». Volseloirga v 3. dejanjih.
VARŠAVA 20.30: O. Siraussova opereta «Valček sena».
STOCKHOLM 20.: Večerni koncert. (Prenos iz Göteborga).

Avzug Levičnik

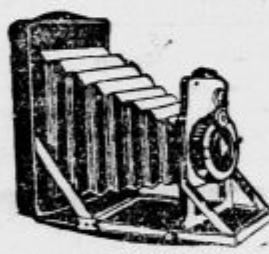
Krista Levičnik roj. Lexander
poročena

V LJUBLJANI, dne 8. maja 1928.

Lep naj bo Vaš dom.

Slikarje in pleskanje naj Vam vedno
preskrbi Ivan Košak. Blewelsova
cesta št. 15. Slikarstvo in pleskarstvo
Najmodernejši vzorci!

FOTO-aparate

in potrebščine po
nizkih cenah v zalogi
drogerija
A. Kanc sinova
Ljubljana
Židovska ulica 1
in drogerija

M. WOLFRAM nasl. M. KANC
MARIBOR, Gosposka ul. 33

ZAHVALA.

Vsem, ki so v tako lepem številu
spremili našega brata, oziroma to-
variša

Franca Jenka,

podpredsednika krajevnega odbora
UVI

na njegovi zadnji poti, izrekam
prisrčno zahvalo.
Posebno se še zahvaljujemo gg.
govornikom za prisrčne besede,
pevskemu društvu «Oljki» za gan-
ljive žalostinke ter vsem daroval-
cem vencev in cvetja.
Izraženo sočutje in ljubezen do
pokojnega sta nam bila v veliko
tolažbo.

Celje/Naklo, 7. maja 1928.

Rodbina Jenko — Krajevni odbor
UVI v Celju.

Aonence!

Potrebujem večjo koli-
čino

apna

Nezastopane apnenice
naj pošljejo ponudbe na
Jugoslovensko Rudol-
f Mosse A. D., Beograd.
Terazije 25 pod značko
«Zastupnik 194».

D. M. C.

znanovane bel in bar-
van, Peri-prejica št. 5 in
8, kvačkanec št. 30—100

MOULINE

v veliki izbiri in najce-
neje pri
OSVALD DOBEIC
Trgovina galanterije in
pletenin
Ljubljana, Pred Ško-
fijo 15.

TRGOVINO

V najem vzamem dobro
z meš. blagom. Pristop z večjim
kapitalom k taki trgov. kot dru-
žabnik ni izključen, eventualno
tudi kupim manjšo trg. hišo. Po-
nudbe na upr. pod «Dežela in
dobro».
6111-a

Trgovci!

«Radi pomanjkanja trgovskih
prostorov sem primoran opustiti
delno svojo bogato zalogo raz-
nega galanterijskega in kratke-
ga blaga na debelo, vsled tega
odprodajam razno blago po zni-
žanih cenah.

OSVALD DOBEIC
veletrgovina galanterije in
pletenin
LJUBLJANA, Pred Škofijo 15.
Ne zamudite prilike.

TRSTJE ZA STROPE

naročate le v tvornici, katera edina izdeluje to blago iz najboljšega
materijala in prodaja na ceneje.

JOS. R. PUH Ljubljana, Gradaška ulica 22 — Telefon 2513

Parna lokomobila

50 — 65 — 83 k. s., Lanz 1921, za kurjenje z žaga-
njem, kompletna, izvrstno stanje, poceni naprodaj.
Tehnična pisarna Ing. Zemanek Ljubljana, Gorupova
št. 17.

Dr. F. KOLTERER

šefzdravnik zdravilišča — specialst za balneoterapijo
naznanja zopet svojo ordinacijo
V ROGASKI SLATINI (Strossmayerjev dom)

Naznanilo preselitve.

Prešernova ulica št. 4
(zraven Frančiškanske cerkve)
(vis a vis Mestne hranilnice)

H. SUTTNER, Ljubljana

Zaloga ur, srebrnih in zlatih pred-
metov. Lastna protokolirana tovarna ur
v Švici.

Birmanska darila po nizkih cenah.
Kovinska ura z verižico od Din 58 naprej
Srebrna ura z verižico od Din 290 naprej
Srebrna zapetna ura od Din 218 naprej
14-kar. zlata zapet. ura od Din 380 naprej
3-letna garancija.

Velika izbira, nizke cene in točna
postrežba.

Razpošiljalna trgovina se nahaja na
DUNAJSKI CESTI ŠTEV. c. 1. B.

Zastopnika

za Slovenijo pod ugodnimi po-
goji za poset privatnikov išče za
tako zagrebška trgovina manu-
fakturnega blaga na odplačilo.
Ponudbe pod «Za 16235» na PU-
BLICITAS d. d. Zagreb, Gundu-
ličeva 11.

Redka priložnost!

Pozor Amerikanci, trgovci, gostilničarji!
Proda se gostilna

s trgovino ter okoli 20 orakov posestva, vsa
trgovska zaloga, polna klet vina, vobče živ in
mrtev inventar (4 konji), ob glavni cesti med
Vinico in Varaždinom, vse po najugodnejših po-
gojih.

V slučaju, da bi kupec ne reflektiral na vse
posestvo in ves inventar, se odproda tudi delno,
hiša z ev. željenim komadom posestva od morda
le dveh orakov; hiša, v kateri se nahaja gostilna
in meš. trgovina, je enonadstropna.

Ponudbe je nasloviti ter vsa nadaljna vpraša-
nja staviti na naslov: Mijo Deždek, Strmec, po-
šta Petrijanec pri Varaždinu.

Ni okna, okrašenega s svetlo do danes, ki ne
bi bilo opreano in ni dnevka do danes, ki ga ne
bi bilo lepo svetlo zadržilo. Naučili se boste in do-
bili vselej do gojenja cvetk, ako se poslužite Ka-
nipo, evdečne hrane, a uporabo prikljubnega na-
vodila. Ovitke 12.50 in 42 Din.

Bres vsake štade na reju perutinalne se uporablja
iz 40 let. Koko prašek se živino. Če pridene redni
piji le najmanjšo količino, se pozna velik vpliv
stega živali postane mesnata za peko in pogosto
osee jajca. Najsigurnejše zdravilo proti sivalskim bo-
lezem. Univerzalni vir deluje kot blagoslov pe-
rutinai na dvorišču. Ovitke od 10 do 40 Din in
115 Din.

Prodaja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s
svetlečimi in semen. Proti predplačilu razpošiljamo
franko. Po povzetju ne pošljemo. Z. Šumacher, kom.
farmaceutski laboratorij, Orpenka (SHS).

Mnogim ni znano,

da bolečine v želodcu in črevesju, gla-
vobolje, nervoznost, nespanje, slab ape-
tit in hemoroidi nastanejo vsled slabe
prebave, katere vedno urejuje in osdra-
vi poznani eliksir FIGOL. Uverite se tudi
VI, da preskušena zdravilna specialiteta
FIGOL-elixir uredi prebavo in Vam po-
vrne zdravje.

FIGOL proizvalja in razpošilja po pošti
po povzetju z navodilom o uporabi le-
karna Semelč, Dubrovnik 2.

Originalen zaboček s 3 steklenicami z
omotom in poštno vred Din 105, s 8
steklenicami Din 245, a 1 steklenica
40 Din.

Mnogobrojne zahvalne izjave prihajajo
dnevno o uspešnem delovanju FIGOLA.

Zahvala.

Za vse ob smrti naše nepo-
zabne hčerke

OLGICE BARTOL

prejete izraze sočutja in za
krasno cvetje se iskreno za-
hvaljujemo.

Posebna zahvala vsemu učiteljs-
tvu, g. naduč. Vodopivcu in
njegovi soprogi, g. Rupniku, g.
učit. Avslergarju in sploh vsem,
ki so pokojnico spremili na nje-
ni zadnji poti.

Zamostec pri Sodražci, 7. 5. 1928.

DRUŽINA BARTOL.

BORUT

Razloženi do dna javljamo, da
nam je 7. t. m. ob pol 23. preminul pe-
daljši in mučni bolezi naš edini sinko
in bratec

ko mu je cvela komaj sedma pomlad.
Pogreb nepozabnega nam edince se
bo vršil v sredo, dne 9. t. m. ob 3.
uri pop. iz drž. bolnice na pokopališče
k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. maja 1928.

VILKO in IRMA MAZI, starši.
SILVA, BREDA, SONJA, sestrice —
in ostalo sorodstvo.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo klju-
čavničarskih steklarskih slikarskih, pleskarskih in pe-
čarskih del, napravo parketov, okenskih zastorov in iz-
vršitev lesenega dekorativnega stropa v dvorani za
novo paračo Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v
Ljubljani.

Vsi potrebni razpisani pripomočki in podatki se dobe
počenši s 9. majem 1928 med uradnimi urami v mest-
nem gradbenem uradu, Šolski devored št. 2/II.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 19. maja 1928 do
11. ure dopoldne v imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 5. maja 1928.

različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno
znane znamke „Schroll“

A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA

MESTNI TRG šte. 10

Ugodne cene!

Na željo vzorci!

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Toda vratar je čakal. Vzel sem s pulta pred seboj list papirja in sem napisal nanj odgovor: »Adrien se ne bo bil z Louisem zato, ker je Saint-Alais udaril Sauxa.«

Zložil sem list in sem ga dal vratarju. Nato sem se vrnil na svoje mesto, ves izpremenjen, čuteč v sebi moč, da kljubujem pogledom teh ljudi in sleherni nesreči, ki utegne priti name.

Kakorkoli se je quercyjsko plemstvo z Gontauti in Marignaci na čelu branilo teh čustev, prijateljstvo, velikodušje in ljubezen vendarle še niso bile izginile s tega sveta. Tudi če bi trava zarasla sauški dreved in se moj grb ne bi nikoli spojil s saint-alaiskim — radosti, zaradi katerih mi je bilo vredno živeti, vzlic temu še ni bilo konec.

Tako pokrepčan sem vstal in sem hotel oditi. A tisti mah se je vzdignilo razen mene še do dvanajst članov, ki so po drugem prehodu krenili proti vratom, ne da bi skrivali svoje sovražne namene; videti je bilo, da me hočejo pri izhodu ustaviti in začeti z menoj prepir. Razburjenje je bilo tolikšno, da je predsednik prestal čitati, čakaje, kakšen bo konec spopada; večina članov, kar jih je bilo še na svojih mestih, je vstala, da bi bolje videli. Ugamnil sem, da se me hočejo javno lotiti, in srčita radost je izpodrinila

14 v meni vsa ostala čustva. Stopal sem počasi, toda ne iz strahu. Strasti, ki sem jih celo uro brzdal v sebi, so me spravljale v pravo razpoloženje; za nič na svetu ne bi bil hotel prenehati razpletka. Prišel sem do znojna stopnic; še trenutek in spopad bi se bil pričel — a tisti mah je udaril skozi zaprta okna nenaden vihar vztrikov, ki se je bil vzdignil na ulici, in nas je tako osupil, da smo vsi odrevelni. Z odprtimi usti smo prisluhli; tudi tisti, ki preje niso bili ostavili svojih sedežev, so zdaj skočili na noge in celo predsednik sam je prepadeno vprašal, kaj to pomeni.

Namestu odgovora se je hrup ponovil: zmagoslavno, hripavo in zategnjeno vpitje, od katerega so se tresla okna. Poleglo se je, ne da bi prestalo, razlilo se v daljo in spet narasko. Odkar sem živel, še nisem bil slišal takega krika.

Po malem so se izvile iz občega hrupa različne besede in se prmdruževale druga drugi, dokler se ni ozračje nad vsem cahorškim mestom zamajalo od mrkega bučanja klicev: »Doli Bastilja! Doli Bastilja!«

Usojeno nam je bilo, da se kmalu navadimo podobnih krikov in se spriznamo z njimi kot pogoltnim laježem ulice in zlovesčim glasom usode, trkajoče na vrata vsega naroda in vseh posameznih ljudi. A tistikrat nam je bilo to še novo in člani skupščine, ne vedoč, ali naj se hudujejo ali vznemirjajo zaradi te nove motnje miru, so se zadovoljevali s tem, da so vprašujoče gledali predsednika in razjarjeno grozili drhali. In res, kdo ji ne bi bil zameril, da je postajala objestna, ko je toliko stoletij vdano igrala vlogo poslušnega psa!

Vplili so vsi vprek; ta je hotel, naj dajo izprazniti ulico, oni je zahteval, naj pošljejo po vojsko, tretji, naj se pritožijo pri intendantu. Zmešnjava je še trajala, ko so se vrata odprla in je stopil eden izmed članov v dvorano. Bil je Louis de Saint-Alais; že prvi pogled nanj mi je povedal, kako silno je razburjen. Dasi je bil drugače najskromnejši in najmilojubnejši človek, ki ste si ga mogli misliti, je zdaj smelo stopil naprej in z ukazujočim vzmahom roke zahteval poslušaj.

»Gospoda,« je izpregovoril s povzdignjenim, zvonkim glasom, »evo nam čudnih novic. Kurir, ki je prinesel pisma za mojega brata, je na ulici govoril z ljudmi. Stvari, ki jih pripoveduje, so neverjetne.«

»Kaj pripoveduje? Da čujemo!« je zahrmetelo več glasov.

»Bastilja je pala!«

Nihče ni razumel pomena teh besed — kako bi ga bil? — a vsi so obmolknili.

»Kaj mislite reči, gospod de Saint-Alais?« je naposled osuplo vprašal predsednik in vzdignil roko, kakor bi pozival člane, naj molče. »Bastilja je pala? Kako? Kaj pomeni to?«

»V terek jo je zavzelo pariško ljudstvo,« je odvrnil Louis z razločnim glasom in bleščočimi se očmi. »Gospoda de Launaya, guvernerja, so hladnokrvno ubili in razmesarili.«

»Bastilja zavzeta? Po ljudstvu?« je nejeverno vzkliknil predsednik. »To ni mogoče, gospod. Gotovo ste napak razumeli.«

Louis je zmajal z glavo.

»Bojim se, da je novica še preveč resnična,« je dejal.

Naročila in we dopise, bičote in malih oglosov, je postala na Oglasi od dalek Jutra, Ljubljana, Priloga št. 2492

Mali oglasi

Uje pristojbina je uparla le občan s avtorizacijo, se car na oglaševanje. Čekovni račun pošla kra ulica Ljubljana, št. 1812

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Uje pristojbina je uparla le občan s avtorizacijo, se car na oglaševanje. Čekovni račun pošla kra ulica Ljubljana, št. 1812

Obiti

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje fotograf: Higon Hiber, Ljubljana, Valvasorjev trg. 92

Modela za litino izdeluje najprejznije: Vprasanja na oglaševanje: »Jutra« pod »Modeli« 17737

Motori

Motori, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Wanderer avto

Wanderer avto, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Motorno kolo

Motorno kolo, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Autobus

Autobus, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Knjige

Knjige, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Esseborn

Esseborn, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Služba dobi

Služba dobi, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Železn. vpojka

Železn. vpojka, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Fotograf. pomočnik

Fotograf. pomočnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Učena

Učena, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Mesarskega vajenca

Mesarskega vajenca, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Za postrežka

Za postrežka, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Urarski pomočnik

Urarski pomočnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

2 brivska

2 brivska, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Starejšo kuharico

Starejšo kuharico, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Potnika

Potnika, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Žensko pisar. moč

Žensko pisar. moč, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Natakarico

Natakarico, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Krojaški pomočnik

Krojaški pomočnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Učena

Učena, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Kuharico

Kuharico, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Dekle

Dekle, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Tekača

Tekača, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Mizarja

Mizarja, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Stlaščičarja

Stlaščičarja, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Začluzek

Začluzek, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Za češko

Za češko, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Pletilja

Pletilja, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Odeje (kovrte)

Odeje (kovrte), ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Zasluzek

Zasluzek, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Zastopstvo

Zastopstvo, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Šivilja

Šivilja, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Prodajalka

Prodajalka, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Tehnični risar

Tehnični risar, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Šoferska šola

Šoferska šola, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Nemščino

Nemščino, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Pozor!

Pozor!, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Natakarica

Natakarica, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Šteparica

Šteparica, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Tehnik

Tehnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Trgovski pomočnik

Trgovski pomočnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Čevljarski

Čevljarski, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Gospa

Gospa, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Dve moški moči

Dve moški moči, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Lesni strokovnjak

Lesni strokovnjak, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Fina šivilja

Fina šivilja, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Udova

Udova, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Prodajalka

Prodajalka, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Tehnični risar

Tehnični risar, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Šoferska šola

Šoferska šola, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Nemščino

Nemščino, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Pozor!

Pozor!, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Natakarica

Natakarica, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Šteparica

Šteparica, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Tehnik

Tehnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Trgovski pomočnik

Trgovski pomočnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Čevljarski

Čevljarski, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Gospa

Gospa, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Dve moški moči

Dve moški moči, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Lesni strokovnjak

Lesni strokovnjak, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Fina šivilja

Fina šivilja, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Udova

Udova, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Različno pohištvo

Različno pohištvo, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Moško kolo

Moško kolo, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Pohištvo

Pohištvo, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Jedilno orodje

Jedilno orodje, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Umivalnik

Umivalnik, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Na prostovoljni

Na prostovoljni, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Na bučno olje

Na bučno olje, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492

Kupim

Kupim, ki služijo v porredovalne in rojal na namena občinske, uraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5.- Priloga št. 2492</